

XIII évfolyam + szám 66.
1930. március 20
Csütörtök
5690 év Adar 20

Az Uj Kelet a
és társai
Ramasater Robert
Budapest
Disztér 2 II. e.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Reklamációs és kiadóhivatal
Királyi K. Pop (v. Krasov) 12
Telefon 9-77.

Híjell letelek (nyomán) 107.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre ... 1150 Lst
Fél évre ... 600 "
Negyedévre ... 325 "
Egy hónapra ... 110 "

KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő más pénznem.)
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések
tarifa szerint vételnek fol.

Meghalt lord Balfour, a zsidó Palesztina apostola

(Tudósítás a 3-ik oldalon)

Három törvényt várunk

A közégi választások heteken keresztül minden más problémát elsöpörtek a közérdeklődés homlokeréből. Annyi szenvedély, annyi izgalom csapott magára az urnák körül, hogy a vezeték és a választók minden egyebet elfelejtettek, még azt is, ami a legégetőbb és a legfájdalmasabban sajtózt. Most, hogy a szavazatok és az izgalom elűltek, a parlament élete újra normális mederbe tért, megint elérkezett az ideje, hogy napirendre tűzzük kisebbségi életünk legfontosabb érdekeit.

Az állampolgársági törvény revíziójáról van elsősorban szó, amelyről anynyi miniszteri ígéret hangzott már el. De az ígéretet mázsányi sulya egy lépéssel sem vitte közelebb a problémát a megoldáshoz. Azt az igazságügyminisztert, aki az új törvényjavaslat tanulmányozásához és előkészítéséhez hoz zálatott, a kormány belső vizsálykodásai felőrölték és kimosták a miniszteri bársónyszékből, még mielőtt a javaslatot tétő alá hozta volna. Most már — V. Nitescu személyében — a második igazságügyminiszter bajlódik a kérdéssel, ami azt jelenti, hogy a jogtalanul hontalanra tett tízezrek feje fölött továbbra is ott függ a Damokles-kard. A törvény elkészítésének és megszavazásának minden prolongációja bün nemesak a közvetlenül érdekelték nagy tömegeivel, de a kormány demokratikus programjával szemben is.

Várjuk az új állampolgársági törvényt, amelynek automatikusan rendeznie kell a békeszerződések intenciói ellenére hontalanra tett, de az állampolgárságot jogosan igénylők ügyét. És elérkezett az ideje annak, hogy újra halljunk a kisebbségi törvényről. Másfél esztendeje szakadatlanul készülöben van a kisebbségi törvény, egyelőre azonban még nagy vonalakban sem ismerjük a javaslat vázlatát.

Amikor a közigazgatási törvény elkészült, a kisebbségi jogokat garantáló klauzulákat szándékosan kihagyták belőle, azzal a tendenciával, hogy az összes kisebbségi kérdéseket generálisan fogja megoldani a kisebbségi törvény. Az új közigazgatási törvény azóta nemesak életbelépett, annak alapján nemesak megválasztották, de össze is ültek a megyei tanácsok, amelyeknek életében, éppen a kisebbségi törvény hiánya miatt, nem érvényesülhetnek a kisebbségek jogos követelése.

Nem hallunk semmit sem a kisebbségi törvényről, holott Pop Ghița, aki a kormány megbízásából sorra járta a kisebbségekkel rendelkező államokat, már réges-régen hazatért hosszú tanulmányutjáról. Azt hisszük, a kormánynak meg kellene történie már némaságát ebben a kérdésben. Informálnia kell a közvéleményt arról, hogy a kisebbségi törvényjavaslat előkészítő munkálatai milyen stádiumban vannak, mi lesz ebben a régióba es nehezen várt törvényben és mikor kerül a javaslat a parlament elé.

A kisebbségi törvényt a belügyminiszter kell a parlament elé terjessze. Vaida belügyminiszter hónapokon keresztül távol volt az országtól. Most azonban már ez az akadály is elhárult. Vaida minisztert tegnap hatalmas tapsorkán

fogadta, amikor hosszú betegsége után először foglalta el a helyét a kamara miniszteri tribünjén. A mi fülünk azonban azt a tapsorkánt szeretnénk hallani, amellyel a kisebbségi képviselők fogják fogadni a belügyminisztert, amikor a kisebbségi törvényt leteszi majd a Ház asztalára.

És van még egy törvényjavaslat, amely

et a kormány a leghamarabb ígért meg és a legjobban felejtkezett meg róla. A nyugdíjak egységesítéséről van szó. Amikor a kormány uralomra lépett ünnepélyesen ígéretet tett arra, hogy azt a kiáltó igazságtalanságot, ami a régi és új nyugdíjasok nyugdíjai között fíz esztendő óta van, meg fogja szüntetni. Az ünnepélyes ígéret óta annyi

történt, hogy kétizben is felemelték — a magasabb nyugdíjat élvező új nyugdíjasok illetményeit. A régi nyugdíjasok pedig még ma is a keservesen kevés alamizsna lejjel kell beérjék. Csehszlovákiában éppen most terjesztették be a nyugdíjasok egységesítéséről szóló javaslatot. Nálunk mikor kerül sor a régi ígéret valóra váltására?

Óráról órára várják Ghandi letartóztatását

Pendzsab állam kormányzója ellen bombamerényletet akartak e'követni

London, március 19. New Delhiből jelentik, hogy Ghandi és zarándokcsapata ma reggel megérkezett Raasba. Az utolsó öt mérföldet nagyon lassan több mint három óra alatt tették meg. Egyes hírek arról szólnak, hogy a felvonulási utvonallal megváltozott s Ghandi és csapata nem fogják Barodát érinteni, hanem kizárólag angol fennhatóság alatt

álló területeken folytatják az utat Djalpuuron át Cambey felé. A csapat ma este esónakon átkelt a Hahi folyón.

Az indiai nacionalisták vezérének letartóztatását óráról-órára várják, de a letartóztatás még nem történt meg.

A Times of India közlése szerint merényletet akartak elkövetni Sir Geoffrey Montmorency, Pendzsab állam kor-

mányzója ellen. A kormányzó vidéki szemleutrá készült s az országuton, ahol gépkocsijának el kellett volna haladnia, egy gyanus indut tartóztattak le, ki-nél bombákat és revolvert találtak. A nyomozás kiderítette, hogy a letartóztatott a kormányzó élété elleni összeesküvés részese.

Fordulat az orosz szovjet belpolitikájában?

A kommunista párt vezérlőbizottsága elhatározta, hogy többé erőszakosan nem oszlatnak fel magángazdálkodást és csak a hívők rendelete e zárnak be templomot

Kovno, március 19. Moszkvai jelentés szerint a szovjetországi kommunista párt központi vezérlő bizottsága Stalin elnöklete alatt ülést tartott, amelyen megvitatták a szovjet-államok belpolitikai helyzetét. Több szónok rámutatott arra, hogy a szovjet-kormánynak az elmult esztendő során különösen a kizsákdákkal szemben folytatott erőszakos politikája az elégedetlenség atmoszféráját teremtette meg az országban és odavezette, hogy egyes helyeken a parasztkok fellázadtak az uralkodó rend el-

len. Hosszu vita után, amelyben a párt-vezetőség összes tagjai résztvettek, a következő határozati javaslatot fogadták el:

Annak következtében, hogy a szovjet-hatóságok erőszakos módon oszlatták fel a magángazdaságokat, a kommunista párt megállapította, hogy a kollektivizálásnak ez a módja nem felel meg a párt érdekeinek. A kommunista párt azt kéri, hogy az individuális paraszthgazdaságok felosztása ne történjen többé erőszakosan, külső kényszer hatá-

sa alatt, hanem csakis az illető gazdák hozzájárulásával. A kommunista párt politikai vezetősége a fenti álláspont alapján a következőket határozza:

1. Az egyéni paraszthgazdaságok elleni intézkedések azonnal felfüggesztesz-dők.
2. Az összes városokat ismét meg kell nyitni.
3. A templomok bezárását csakis az illetékes parochiák hozzájárulásával és engedélyével lehet eszközölni.

A vasutnak még mindig csak papíron van meg az autonómiaja

A vasut[reorganizálásáról] szóló törvényt már egy éve megszavazták, de a végrehajtási utasítás egyre késik, mert az állam nehezen szánja rá magát, hogy lemondjon hagyományos jogaiól

Bucuresti-Bukarest, március 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) — Az államvasutak reorganizálásáról szóló törvény, amely autonómiát biztosított a CFR-nek, már csaknem egy esztendeje életbe lépett. Ennek ellenére a CFR vezetése még mindig nem alkalmazkodik az önkormányzat elvéhez és a közlekedésügyi minisztériumnak époly befolyása van a vasut ügyeinek irányításában, mint eddig. Az történt ugyanis, hogy az autonómia megszavazásáról szóló törvény végrehajtási utasítása még mindig nem lépett életbe. A végrehajtási utasítás tervezetét már hónapokkal ezeltött megszö-vegezte a CFR vezérigazgatósága és az elnyerte egy a CFR igazgatónácsa, mint Gafencu közlekedésügyi alminisz-ter jóváhagyását.

Egyes bukaresti lapok érdekes magya-razatát adják annak, miért nem lépett mindaddig életbe a törvény végrehaj-tási utasítása. Így például a „Curentul” azt írja, hogy az autonómia megadásá-val az államnak platonikus természetű ellenőrzési joga maradt volna fenn az államvasutakkal szemben. Ezzel szem-ben az állam nem szívesen mond le azok ról az immár hagyományos privilégiumokról, amelyeket a CFR-nél élvezett. Ily módon aztán állandó hatásköri ösz-szeütközés keletkezett a közlekedésügyi minisztérium és az államvasutak vezér-igazgatósága között. Ez a konfliktus az utóbbi időben megnehezítette a kor-mány és a CFR vezérigazgatósága kö-zötti harmónikus együttműködést és Vidrighin, a CFR vezérigazgatója többizben is kifejezést adott elégedet-

lenségének. Ez az átmeneti helyzet számos elége-detlenségnek vált okozójává a CFR ad-minisztrációjában. A vasuti alkalmazottak hat hónapja várják a fizetésüket és működésüket szabályozó statum . el-készítését, ami azonban az autonómia kérdésének rendezetlensége miatt egyre késik. A CFR reorganizálásáról szóló törvény javarészt a külföldi szakértők kívánságára történik, akik az autonómia kiépítésében látták az államvasu-tak normalizálásának egyetlen lehetősé-gét. A „Curentul” szerint Levevre francia szakértő intervenciójára a köz-lekedésügyi minisztériumban meggyor-sították a végrehajtási utasítás elké-sztésének munkálatait s így valószínű hogy ez a kérdés a legrövidebb időn be-lül rendezve lesz.

ALAMON

zikvizfejgyár
ktár. — Egyesült
yarak R.-T., volt
est nagyromániai
képviselte

n. Fech (Fröbl-u.) 2.

szóda és kra-
cheri töltőappa-
rátusokban.

Vállal:

Komplett szik-
vizgyári beren-
dezéseket és ócs-
ka szifonfejek át-
öntését,

Legolcsóbb
árak!

letések

RÉNYEK

sők részére is min-
pultok KERTÉS Z-
814. Kivánatra ár-
Brassó és vidékére :
S Brasov

BELVAROSBAN, —
lehetőleg különleges
3-4 szoba és hozzátar-
tozókból álló lakást ke-
resek. Cimeket a kia-
lóba „Jól fizetek” je-
ligére.

NAPONTA frissen
fejt kóser tehén- és bi-
falytej, tejszín, tejföl,
vaj és turó, valamint
esszemőknek és bete-
geknek állandóan egy
tebentől fejt friss tej
tapható Schwartz Ig-
ácánál, str. Iuliu Ma-
riu (v. Szentegyház u.)
4 szám.

MEGBIZHATÓ fő-
titódó zsidó bejáróné
fügősen keresztetik.
Cím a kiadóban.
2962

MAKULATURA pa-
ir 5 kg.-ként is eladó
z Uj Kelet kiadóban.

Amikor II. Miklós cár válni akart

A boldogtalan cárné és a cárevics-várás — Fejedelmi regény, amelynek csak első fejezetét írhatta meg az élet

Berlin, március 19. A „Vojna Revolu-cija” című orosz lap hasábjain most jelennek meg Brusszilov tábornok emlékiratai. A memoiroknak különösen a „Háború előtti korszak” első fejezete tartalmaz nagy érdeklődésre számot, amely bevilágítja a cári udvar rejtelmeibe és megvilágítja a tragikus véget ért II. Miklós cár uralkodásának egyik leghomályosabb korszakát: a cárevics-várás évtizedét.

Ismeretes, hogy a pétervári és moszkvai főurak körében általánosan az a nézet uralkodott, hogy

II. Miklós cár szerelmi házasságot kötött.

Viszont köztudomású volt, hogy ezt a fejedelmi frigyét Bismarck herceg készítette elő. Az orosz főuraknak azonban jobban tetszett ezt a házasságot behinteni a szerelem színes virágaival és abban az időben az orosz arisztokraták szalonjaiban csak arról beszéltek, hogy

a kalandos Miklós cárevics szíve már az első találkozásakor lángalobbant az európai műveltségű hesseni hercegnő, Alice iránt.

A szerelem lángjai azonban hamarosan elfáradtak. A fejedelmi frigy egén az első fekete felhő az 1895-ik év októberében jelent meg. A cári udvart ekkor érte az első csalódás:

cárevicsét várták és Alexandra cárnő leánygyermeknek adott életet.

A carszkoje-szelói palotába ekkor költözött be a szomorúság. És Lochtina Wladimirovna Olga tábornokné, a cárné intim barátja, ekkor írta naplójába ezeket a sorokat:

— Olga nagyhercegnő születése végzetes szerencsétlenség. Miért is nem adott a jószágos Isten fiút? Miért bünteti Atyuskát és Anyuskát? Talán ősi átok teljedik be rajtuk?

...Kilenc szomorú esztendő mult el. Az orosz templomokban áhitattal könyörögtek a hívők: adjon az Isten cárevicsét! A könyörgések nem jutottak el az égig.

A cárnének egymásután három leánya született.

Tatjana, Mária, Anasztázia, akiknek születése mindig egy-egy gyásznapot jelentett a mindenható cár birodalmában. A negyedik leány születése után Miklós cár már teljesen elhidegült a cárnétól és vad tivornyákban keresett vigasztalást.

Orfeumokba, mulatóhelyekre járt, artistanokkal, tizedrangú orfeumi csillagokkal dozsolt.

A cárné idegbeteg lett. Beteggyárhoz egymásután jöttek a külföldi orvosok, külföldi spirituszták. Az orosz arisztokraták szalonjaiban gondterhes arccal jártak a főurak. Mi lesz a cári trónnal? A kozák tisztek társaságában pedig egyre szélesebb teret nyert Mária Pavlovna nagyhercegnő terve, aki azt szeretne volna, hogy a cári trónra fiát, Boris nagyherceget emeljék, akinek hitvesül a legidősebb cári leányt, Olga nagyhercegnőt már ki is szemelte.

A világsajtóban itt-ott misztikus hírek keltek megjelenni. Ezek a hírek arról szóltak, hogy

az oroszok cárnéja vallási mániába esett és rövidesen kolostorba vonul.

A hírek Pavlovna nagyhercegnő kaukázusi táborából eredtek. Alexandra cárné való bevonulásáról lassanként mindenki tudomást szerzett, csak éppen maga a cárné nem. Mária Pavlovna nagyhercegnő azonban gondoskodott arról, hogy a hír hozzá is eljusson. A boldogtalan cárné idegei ekkor már teljesen felmondták a szolgálatot. Így történt azután meg, hogy amikor két hónappal Anasztázia nagyhercegnő születése után, Hermogenes, saratovi püspök kihallgatáson jelentkezett a cárnénál, a cárné a következő szavakkal fogadta:

Átkozottak! Mit akartok tőlem? Engem akartok kolostorba száműzni?

A püspök reszketve dadogta:

— Minden zárda szent hely. Falai között állandóan az Istennel beszélgetnek a jámbor emberek...

Alexandra cárné éktelen haragra lobbant. Hirtelen felkapta az asztalról a drágakövekkel kirakott aranyfeszületet és a földhöz vágta.

— Tudjátok meg, átkozottak — sikoltozta hisztériás gócsokban — hogy nem megyek kolostorba. Tudjátok meg, hogy

hesseni Alice sohasem ölti magára az apaca-fátyolt.

És a megriadt püspököt kikergette. Azalatt, amíg a cárné carszkoje-szelói palotájában hisztérikus göresökben vergődött, az orosz főurak körében az orthodox egyház teológusai arról tanácskoztak, hogy

lehetséges volna-e valami módon a kánoni szabályok szerint kötött fejedelmi frigyét felbontani.

A kérdés megoldását a cári udvar sürgette és lelkiútra köthette a főuraknak, hogy feltétlenül módot kell találni az egyházi házasság felbontására. A cári udvar intimusai tudták, hogy

Miklós cárnak elhatározott szándéka a válás.

és azt is tudták, hogy ki a második aszszonyjelöltje. Miklós cár egy Habsburg főhercegnőt választott ki Alexandra utódjául, sőt elterjedt már az a hír is, hogy Bécsben már meg is tárgyalták a cárné második házasságának problémáját.

Ezekben a napokban jegyezte fel naplójába Lochtina Olga tábornokné a következő sorokat.

Hohenzollern exfőherceg pénzelte a puccsra készülő német tiszteket

Berlin, márc. 19. A lipcsei ügyészség nagy eréllyel folytatja a vizsgálatot a most leleplezett nacionalista puccs ügyében. Hessenben letartóztatták Wendt főhadnagyot, aki a nemzeti szocialisták frontarcos szervezetének egyik vezetője. Rajta kívül letartóztatták még két fiatal aktív tisztet. Mindhármukat valószínűleg Lipcsébe fogják szállítani.

A hatóságok most erélyesen nyomoznak, hogy megállapítsák, ki pénzelte a puccsot. Az eddigi adatok szerint a Hohenzollern-család egyik ismert tagja bocsátott nagyobb összegeket a titkos szervezet rendelkezésére. Tegnap Lipcsében és Münchenben több házkutatást fogantatosítottak. Ezeknek eredményéről a rendőrség nem adott ki jelentést.

Nőket is besorozzák az orosz hadseregbe és megtanítják fegyverrel bánni

Moszkva, márc. 19. A népbiztosok tanácsa nagy gyűlésen elhatározta, hogy ötmillió leányt és asszonyt soroz be a szovjethaderegbe és ezeket katonai kiképzésben részesíti. Ezek év alatt megtanítják őket, hogyan kell a fegyverekkel és gépfegyverekkel bánni. Ezenkívül a nők és leányok egy részét a tüzéséghez, utászokhoz és gázcapatokhoz is beosztják. A különösen jó előmeneteli nőket tisztekké fogják kinevezni. Ezenkívül foglalkoztatják a tanács a vallásüldözések kérdésével is. Ezt a kérdést bizalmasan tárgyalták a mindössze annyi szivárgott ki a nyilvánosságra, hogy állítólag a szovjetkormány valamennyire enyhíteni fogja vallásellenes politikáját.

A zsidóság „numerusz klauzusa” a bűnözésben

Lodz város zsidóságának bűnügyi statisztikája

Varsó, márc. 19. A jiddis intézet (Jiddishe Wissenschaftliches Institut) gazdasági és statisztikaiügyi szekciója most dolgozta fel Lodz városának hivatalos statisztikája alapján a zsidó lakosság kriminalitását. Ugyanebben a kimutatásban a prostitúció statisztikája is szerepel.

Az utolsó tíz évben Lodz városában az öngyilkosságok statisztikája így alakult:

1919-ben öngyilkos lett öt zsidó (közöttük három nő), 1920-ban négy zsidó (közöttük egy nő), 1921-ben kettő (egy nő), 1922-ben nyolc (kettő nő), 1923-ban tíz (négy nő), 1924-ben kilenc (öt nő), 1925-ben tizenhárom (három nő), 1926-ban kilenc (két nő), 1927-ben husz (nyolc nő), 1928-ban tizenkettő (négy nő). A zsidó öngyilkosok között a nők százalékaránya is kisebb, mint a férfiaké. A nemzsidó lakossághoz képest Lodz zsidói, akik egyharmadát alkotják a város lakosságának (195 ezer — 590 ezer között 1928-ban) 1923-ban adta a legnagyobb százalékarányt és 1928-ban a legkisebbet. Az öngyilkosságok évi átlaga a zsidóknál az utóbbi tíz évben 9,2, a nemzsidóknál 51,1 személy volt, vagyis az ötszöröse.

A kriminalitás számadatai közül csak az 1928-ban letartóztatottak kerültek nyilvánosságra. Lodzban 1928-ban különböző bünteselmények miatt 2928 személyt tartóztattak le, ezek közül 689 (23,5 százalék) zsidó. Az egyes csoportok szerint a letartóztatások száma így oszlott meg: Lopás: zsidó 256, nemzsidó 990. Csalás: zsidó 63, nemzsidó 73. Zseb-tolvajlás: zsidó 51, nemzsidó 101. Katonai kötelezettség alól való kivonás: 43

hoz is beosztják. A különösen jó előmeneteli nőket tisztekké fogják kinevezni. Ezenkívül foglalkoztatják a tanács a vallásüldözések kérdésével is. Ezt a kérdést bizalmasan tárgyalták a mindössze annyi szivárgott ki a nyilvánosságra, hogy állítólag a szovjetkormány valamennyire enyhíteni fogja vallásellenes politikáját.

Einstein professzor a tudós és művész boldogságáról

Páris, március 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban alkalom volt beszélgetést folytatni a Párisban időző Einstein professzorral, akit ezuttal nem a relativitás elméletéről interjúvoltam meg, hanem egészen más kérdésekről a Royal-szállóbeli lakásán.

Első kérdésem az volt, mint vélekedik a Népszövetség új intézményéről, a szellemi együttműködésről.

— Mindenestere szimpotomatikus — mondotta Einstein. — hogy ilyen alakulat létrejöhet a Rajna tulsó oldalán. Ez azt jelenti, hogy a felvilágosodott elmék baráti viszonyba akarnak lépni egymással, bárhol is éljenek. A Népszövetségnek ezt a legújabb intézményét intellektuális centrumnak képzelem, amelynek azonban föltétlenül politikai jelentősége is lesz. Ez természetes, mert az intellektuális haladást a politika határozza meg. Aki az ellenkezőjét állítja, az szeméit behunyja a tények előtt.

— Milyen befolyással van a tudomány a nemzetek sorsára?

— Ugyszólván semmilyen. A tudomány nem dirigál. Ami pedig a tudomány hasznosságát illeti, nem jó, hogy erre olyan nagy súlyt helyezzenek. A tudomány nem törődik azzal, vajjon a mindennapi gyakorlati értelemben hasznos-e. Sokszor vitáztak, vajjon a tudomány az emberiség szempontjából áldást, vagy átkot jelent és még mindig nem lehetett ezt a kérdést eldönteni. Egy bizonyos, hogy a népek egészen jól el lehetnek nélküile. Japán például évszázadokon át tudomány nélkül is egészen jól fejlődött. A tudásnak a tudomány iránti odaadása sokban hasonlít egy szerelmes férfinek egy leány iránt érzett szerelméhez. Ugy-e, az ember nem kérdezi, praktikus dolog-e beleszeretni egy csinos leányba? És ha az ember nem szerelmes mind a két füléig a tudományba, akkor nem is lehet igazi kutató.

— Vajjon boldogsághoz vezet-e a szerelem?

— Erre a kérdésre általánosságban nem tudok válaszolni. Amit mondhatok, az annyi, hogy engem a tudomány boldoggá tett. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az élet egyéb vonatkozásaival szemben indifferens lennék. De meg kell jegyezni, ha az ember igazán tudományos munkát végez, akkor sok egyéb emberi jölétet és örömet fel kell áldoznia.

— Hogy vélekedik a művészetről és irodalomról?

— A művészet az már egészen más valami.

— Fölötte áll a tudománynak? Jobban boldogítja az embert? Étikai szempontból előnyösebb?

— Véleményem szerint a legnagyobb öröme a művészetben nem annak van, aki élvezi, hanem annak, aki alkotja, vagyis magának a művésznek.

— Vajjon a tudós boldogabb a tudatlannál?

— Ezt nem hiszem. A tudóst ugyanis állandóan kétségek mardossák és ezt a kultiválatlan ember nem érezheti.

— És az ön teóriája, professzor ur? — Nem magyarázhatom meg, hogy mit gondolok felőle.

— Vannak kétélyei ebben a tekintetben?

— Voltaképpen nincsenek, de mégis gondolni kell arra, hogy minden munkába csuszhatnak tévedések. Ilyen esetben az ember folyton újból kezdi munkáját. Megtörténik, hogy az embernek van egy pompás eszméje, amely egészen jó, részleteiben azonban már hibás. Olyan, mint egy szőnyeg, amelynek szövésébe beleesüszott egy hiba. Ezért még sem kell az egész szőnyeget kibontani. Ha az ember egy új, ugyanolyan minőségű szőnyeget készít, igyekeznie kell ezt a hibát mellőzni, hogy a darab lehetőleg tökéletes legyen. En azt mondom, hogy egy igazságot nem kell magyarázni és nem kell védeni. Az igazság önmaga helyett beszél.

Utolso kérdésem az volt, vajjon a professzor szereti-e a katedrát? Einstein tanár kijelentette, hogy nagyon szívesen tanítana középiskolában, vagy főiskolában, ahol ismeri a tanítványokat. Azonban idegen hallgatóságához, főleg tömegéhez nem érez semmi kontaktust.

Dr. L. A.

13as gyorsajátót

— esetleg kétcilinderest — keresünk megvételre, Ajánlatokat fizetési feltételek megjelölésével a kiadóba kérünk

M

Snowden, a szcellár ezekkel a halálhírt: „Balfólok uiolsó nagy átkorából”. A csak az előző nézedéknak is legbőlebb politikareggel a wookin

Meghalt Balfó

Ez a hír, minma végig a távirő abroncsként földgömböt. Ésban, ahová a zsban szerteszórta, felsíró fájdalom A londoni Whit toraiban, a varsüzletnegyedében dübörgő forgataroskatag házai: holl Balfour széállnak teljes poés és pálmafák, és ének, dolgoznappillanatra megátra eláll a szaki egynek érzierzi, hogy eltávakit szeretünkközül talán a leBizonyára leszahallatára megszhalma legközelebbi volna meg. Valarükből, test a te

Ki is volt száWedgwood ezreKolozsváron jár tott beszédében lem legnagyobb litette meg, hogközött ma már kedő jókaróink barátaink is vanur Gönner, somondotta ezt a van ezzel azt a amely a „Gönnefelemelő biztatágalma foglal m

Egy ilyen barBaltour. Nem szgék iránt érzett politikai opportlénk, hanem mi

mint férfi a féréletre szóló és s

ságot. Amikor s a zsidó néppel, neson állott, amel elérhet, tul volt elnöki méltóságámenyekben és újavarészén. Akk kezésbe a zsidó n való reprezentán ismerkedett meg és felismerte az lanságot, amelye néppel szemben z

Ettől a pillana zsidó ügynek nátabb, igazabb ha demhez talán csupán egy távo ismerése. Elhez Melegsére, szero megszeretett ben Byron szerelmes gondolatába és t életét is feláldoz a zsidó szabadságtás szerelmese le felfizív tud oly odaadással küzd Balfour küzdött den át a zsidó n

Ósrégi arisztok zott s a hagyom formálta jellemé angol szellem azo tettel, mindazza gol, ami idegen. nek kell tekinten founak volt báte ezeket az előité ember magasság a tetteivel nem ál tenelemben, mert gyobb fiai epen felülemelkedtek

! „TS

Meghalt lord Balfour

Snowden, a szocialista kinevezési kan-
cellár ezekkel a szavakkal fogadta a
halálhírt: „Balfourral az előző nemze-
dek uoiso nagy államférfia tánt el az
előkr sorából”. Mi azt hisszük, hogy nem-
csak az előző nemzedék, de a mai nem-
zedeknek is legbiztosabb jelleme és leg-
bőlebb politikusa lehelt ki lelkét ma
reggel a woekingi kastélyban.

Meghalt Balfour!

Ez a hír, mint óriási sikoltás szaladt
ma végig a táviródrótokon, amelyek sü-
rü abroncsként veszik körül az egész
földgömböt. És a világ minden sarká-
ban, ahová a zsidó népet kegyetlen sor-
sá szereszörta, megdöbbenés, gyász és
felsíró fájdalom fakad a hír nyomán.
A londoni Whitechapel levegőtlen síka-
torában, a varsói Nalewki sürgő-forgó
üzletnegyedében, a newyorki East-Side
dübörgő forgatagában, a kisenevi getto
roskátag házai között, a tel-avivi Rec-
hov Balfour széles sétányain, ahol most
állnak teljes pompájukban a ciprusok
és palmafák, és mindenütt, ahol zsidók
élnék, dolgoznak és szenvednek ma egy
pillanatra megáll a munka, egy pillan-
atra eláll a szívek verése és mindenki,
aki egynek érzi magát a zsidó néppel egy-
ez, hogy eltávozott valaki közülünk,
akit szerettünk és aki a ma élő emberek
közül talán a legtöbbet adta nekünk.
Bizonyára lesznek sokan, akik e hír
hallatára megszagatták ruhájukat mint
ha legközelebbi hozzátartozójuk halt
volna meg. Valaki, aki vér volt a vé-
rükből, test a testükből.

Ki is volt számunkra Balfour? Mikor
Wedgwood ezredes két évvel ezelőtt
Kolozsváron járt, a vármegyeházán tar-
tott beszédében az ujkori zsidó történe-
lem legnagyobb vívmányaként azt em-
lítette meg, hogy az idegen népek fiai
között ma már nemcsak kegyes, leeresz-
kedő jóakaróink, hanem igazi, őszinte
barátaink is vannak. „Sie haben nicht
nur Gönner, sondern Freunde”. — így
mondotta ezt Wedgwood, jelezni akar-
ván ezzel azt a mélytelen megaláztatást,
amely a „Gönner” szóban rejlik s azt a
felemelő biztatást, amit a barátság fo-
galmá foglal magában.

Egy ilyen barátunk volt nekünk lord
Balfour. Nem szanalomból, nem a gyön-
gő iránt érzett részvétből, de nem is
politikai opportunitásból közeledett fe-
lénk, hanem miat ember az emberrel,
mint férfi a férfivel kötött velünk egy
életre szóló és soha el nem muló barát-
ságot. Akkor megismerkedett velünk,
a zsidó néppel, már a legmagasabb csu-
son állott, amelyet közönséges halandó
elérhet, tul volt már Anglia miniszter-
elnöki méltóságán és tul volt egy ese-
menyekben és cinesőségekben gazdag élet
javarészen. Akkor került először érint-
kezésbe a zsidó néppel, e nép néhány ki-
váló reprezentánsan keresztül. Akkor
ismerkedett meg a zsidó problémával
és felismerte azt a szörnyű igazságtal-
anságot, amelyet a történelem a zsidó
néppel szemben elkövetett.

Ettől a pillanattól kezdve nem volt a
zsidó ügynek nálánál őszintébb, elszán-
tább, igazabb harcosa. Am ehhez a küz-
delemhez talán nem is lett volna elég
csupán egy távoli, hideg igazság tel-
ismerése. Ehhez többre volt szükség.
Melegségre, szeretetre, szívre. Balfour
megszeretett bennünket. Ahogy lord
Byron szerelmes lett a görög szabadság
gondolatába és e gondolatért kész volt
életét is feláldozni, úgy Balfour lord is
a zsidó szabadság, az új zsidó honalapí-
tás szerelmese lett. Csak egy szerető
férfiszív tud olyan kitartással, olyan
odaadással küzdeni valamiért, ahogy
Balfour küzdött több mint egy évtize-
den át a zsidó népért, a zsidó Paleszti-
náért.

Ősrégi arisztokrata családból száрма-
zott s a hagyományos angol nevelés
formálta jellemét. Ez a hagyományos
angol szellem azonban tele van előtele-
tekkel, mindazzal szemben ami nem an-
gol, ami idegen. Annál nagyobb erény-
nek kell tekintenünk aényt, hogy Bal-
fournak volt bátorsága lerázni magáról
ezeket az előítéleteket és ezáltal igazi
emberi magasságokba emelkedni. Ezzel
a tétellel nem áll egyedül az angol tör-
ténelemben, mert az angol nép legna-
gyobb fiai épen azzal váltak ki, hogy
felülemelkedtek koruk és társadalmuk

keretein és új utakat mutattak a jövő-
be. Balfour is politikailag a konzerva-
tív párthoz tartozott, de jellemében, em-
beriségében, lelkének tisztaságában
egy új és szebb korszak előhírnöke
volt.

A zsidó nép soha le nem róható há-
lával és el nem muló kegyelettel zárja
szívébe Balfour emlékét. Egészen bizo-
nyos, hogy Angliában nagy és mély
gyászt váltott ki Balfour halálhíre.
Egész biztos, hogy minden angol ember
egy siratja őt, mint az angol nép egyik
legnagyobb fiát. De az is bizonyos, hogy
a zsidó nép gyászja még ennél is na-
gyobb. Mi többet és értékesebbet veszt-
tünk Balfourban, mint az angol nép.
Balfour azzal ajándékozott meg bennün-
ket, ami egy népek legnagyobb kiné-
se s amit mi évezredekben keresztül né-
külözünk. Visszaadta nekünk népi jó-
vónkba vetett hitünket, visszaadta bi-
zalmunkat önmagunk és a többi népek
iránt. A hontalanság kitagadottságából
felemelt bennünket az országépítő nép
magas hivatására, megmutatta nekünk
az utat, amely az emberibb és boldo-
gabb jövőhez vezet és megmutatta fő-

ként azt, hogy népi törekvéseinkkel nem
állunk izoláltan, mert vannak barátai-
nk, akik segítőkészen nyújtanak felénk
eszméink megvalósításához.

Chaim Weizmann Cyrus perzsa kí-
rályhoz hasonlította őt, aki ugyancsak
szabadságlevelet adott a zsidóknak a
babiloni fogságból való hazatérésre és
a második zsidó állam megalapítására.
Történelmi szemmel nézve, Balfour tet-
te nagyobb volt Cyrusénál. Mert Cyrus
egy hetvenéves fogság után bocsátotta
ki szabadságlevelét, amikor a zsidóság-
ban még történelmül élt a nemzeti tudat
és a hazatérés elementáris vágya, de
Balfour egy kétezeréves rabságból mu-
tatta meg a kivezető utat a szétkallodó,
saját halálát kereső, öntudatát vesztett
zsidó népek.

A zsidó történelem Balfourt legna-
gyobb alakjai közé fogja sorolni, aki
azonban nem mint előkelő idegen fog
ott szerepelni, hanem mint olyan, aki
nemes egyéniséggel és tetteivel kérde-
melte azt, hogy magunknak tekintsük
őt és a nemzetünk legnagyobb fiaival
egysorba állítsuk.

Marion Ernő

Lord Balfour élete és munkája

Lord Artur James Balfour 1848-ban
született Wittinghamben. Egyetemi ta-
nulmányainak befejezése után, 1870-ben
a konzervatív párthoz csatlakozott.
1874-ben képviselővé választották és
közvet öten esztendőig volt megzakitási
nékül tagja az angol alsóházban. Az
angol külpolitika élen akkor Disraeli
állott, akinek külügyminisztere Salis-
bury márkí volt. Amikor 1878-ban ösz-
szült a berlini kongresszus, amelynek
legfontosabb tárgyalási anyagát a ke-
leti kérdés képezte, Salisbury márkí uno-
kácsesát, Artur Balfour vitte magával
Berlinbe, mint magántitkárát. Berlin-
ben Balfournak alkalma volt az akkori
európai politika legnevezetesebb sze-
melyiségeivel megismerkedni és közvet-
len érintkezésbe jutni a világpolitika
napirenden lévő kérdéseivel. Amikor a
berlini kongresszus után a liberálisok
és az irek elkeseredetten támadták Dis-
raelit és kormányát, Balfour volt az,
aki hathatós szószólója volt a kormány
külpolitikájának. Politikai tevékenysé-
ge mellett Balfour behatóan foglalko-
zott filozófiai tudományokkal is és szá-
mos nagyértékű filozófiai műve jelent
meg könyv alakban. 1886-ban Irország
államtitkárává nevezték ki, amely ál-
lását 1891-ig töltötte be s ezen idő alatt
nagy mértékben mozdította elő az Ang-
lia és Irország közötti viszonyok norma-
lizálódását.

Balfour lord az angol politi-
kában

1902-ben, amikor Salisbury márkí visz-

Hogyan került lord Balfour kapcsolatba a cionizmussal

A cionista problémával Balfour 1901-
ben jutott először érintkezésbe. Akkor
tette az angol kormány a cionista szer-
vezetnek az ugynevezett Uganda-aján-
latot és Balfour melegen támogatta az
első iniciátort, Josef Chamberlain
gyarmatügyi miniszter. Már akkor fel-
ismerte annak szükségességét, hogy a
zsidóságnak lehetőséget kell adni a hon-
szerzésre, mert amíg ez meg nem tör-
ténik, addig a zsidókérdés megoldatlan-
ul fog a népek elé meredni.

Mióta Weizmannal beszéltem
magam is cionista lettem

1906 januárjában került először érint-
kezésbe dr. Chaim Weizmannal, aki őt a
cionizmus gondolatvilágába bevezette.
Erről a találkozásról Balfour a követ-
kező szavakkal emlékezett meg:

— Attól az órától kezdve, amikor
Weizmannal beszéltem, magam is cio-
nista lettem.

Az európai politikai konsternáció
azonban nem tette lehetővé, hogy Bal-
four abban az időben aktív módon se-
gítse elő a cionizmus céljait. Erre csak
a világháború során nyílt lehetőség,
amikor Európa és Ázsia összes függő
problémái a felszínre kerültek. Már
1914 novemberében felvette Balfourral

szavonult a politikától, Balfour vette át
a konzervatív párt vezetését. Viktoria
királynő még ugyanabban az évben mi-
niszterelnökké nevezte ki, amely tiszt-
séget 1905-ig töltötte be. Az ezen évben
lefolyt választások a liberálisokat segí-
tették hatalomra és a most következő
ülésszak alatt, 1910-ig Balfour vezette a
konzervatív párt ellenzéki hadjáratát a
liberálisok ellen.

1912-ben lemondott a pártelnökségről
és csak a háború alatt, 1915-ben vállalt
ismét miniszteri tarcát. Tengerészeti
miniszter lett. 1916-ban Sir Edward
Gery lemondása után külügyminiszter-
ré nevezték ki, amely tisztséget 1919-ig
töltötte be. Mint külügyminiszter, azt a
súlyos feladatot vállalta magára, hogy a
szövetséges hatalmak közötti tárgya-
lásokat irányítsa és az antant államok
egymáshoz való viszonyát szabályozza.
Az ő feladata valt az is, hogy Amerikát
az antant hatalmak oldalán a háboru-
ba való belépésre bírja. Világhírűvé
vált az a levele, amelyet a „Háboru
céljairól” Wilson elnökhez intézett s
amely döntő befolyást gyakorolt Ame-
rika elhatározására. 1917 áprilisában
Balfour személyesen utazott el Ameri-
kába, ahol az első külföldi volt, aki az
amerikai kongresszuson felszóllalt. Ek-
kor beszélt meg Balfour Wilsonnal az
ismeretes békeponctokat, amelyekről köz-
tudomás, hogy tulajdonképeni értelmi-
szerzőjük Balfour. Ő volt az, aki az an-
tant háborus célját abban sürítette ösz-
sze, hogy fel kell szabadítani az elnyo-
mott kis nemzeteket.

nisták Brandeis amerikai főbíró ut-
ján Wilson elnököt is aktív közreműkö-
désre bírták, 1917 november másodikán
megjelent az ugynevezett Balfour dek-
laráció, amely elismeri a zsidó nép jo-
gát Palesztinára. Az asszimiláns zsi-
dóknak, ha nem is sikerült megakadá-
lyozniok a Balfour deklaráció kibocsá-
tását, annyit mégis sikerült elérniök,
hogy a deklaráció eredeti szövege lé-
nyeges tompításokon ment keresztül,
amelynek később súlyosan kellett érez-
niök hatását a Palesztina-politikában.

A történelmi jelentő- ségű deklaráció

A történelmi nevezetességű deklaráció
egy levél formájában jelent meg, ame-
lyet Balfour Rotschild lordhoz intézett.

A levél szövege így hangzik:

Külügyminisztérium 1917 nov. 2.
Kedves lord Rotschild!

Nagy elégtételre szolgál, hogy
Öfelsége kormányá nevében a követ-
kező szimpátia-nyilatkozatot juttatha-
tom el Önhez, a zsidó cionista törek-
vésekkel kapcsolatban, amelyet a kor-
mány jóváhagyott:

Öfelsége kormányá jóindulattal te-
kinti egy nemzeti otthon létesítését
Palesztinában a zsidó nép számára és
a legnagyobb erőfeszítéseket fogja
tenni, hogy megkönnyítse a cél elér-
ését. Emellett világosan értendő, hogy
semmi olyan nem történhet, ami a
Palesztinában létező nemzsidó közös-
ségek polgári és vallási jogait, vagy
pedig bármely országban élő zsidó-
ság jogait és politikai állását befolyá-
solhatná.

Kérem Önt, sziveskedjék ezen nyi-
latkozatot a Cionista Világszervezet
tudomására hozni.

Az Ön őszinte

Artur James Balfourja.

Ezt a deklarációt valóságos megvál-
tásként üdvözölték a zsidóság milliói.
1920 április 24-én a sanremai békekon-
ferencia beiktatta a Balfour-deklará-
ciót a Törökországgal kötött békeszer-
ződésbe és ezzel a palesztinai zsidó nem-
zeti otthon kérdése világpolitikai tény-
nyé vált.

A jeruzsálemi egyetem meg-
nyitásán

Balfour lord azóta a legelénkebb fi-
gyelemmel kísérte a palesztinai építő-
munkát és valahányszor zsidóság milliói.
1920 április 24-én a sanremai békekon-
ferencia beiktatta a Balfour-deklará-
ciót a Törökországgal kötött békeszer-
ződésbe és ezzel a palesztinai zsidó nem-
zeti otthon kérdése világpolitikai tény-
nyé vált.

Néhány hónappal ezelőtt, amikor az
augusztusi arab lázadás után különbö-
ző verziók kerültek forgalomba, Bal-
four lord ismét felemelte szavát a cio-
nizmus érdekében és volt miniszterár-
saival együtt nyílt levelet intézett az
angol kormányhoz, amelyben követelte
a mandátum-szerződés pontos betartá-
sát és egy új politikai rezsim bevezet-
ését Palesztinában.

Balfour halála

Halála váratlanul érte a közvéle-
ményt. Bár nyolcvankétéves volt, teljes
szellemi és testi frissességben végezte
mindennapi munkáját, sőt golfozott is.
Leirhatatlan erős szervezete ember
volt. Néhány héttel ezelőtt Wooring-
ban lakó fivére meglátogatására uta-
zott. Wooringban meghült és a hülés
tüdőgyulladásá hatalmasodott el. Na-
pokon át vívodott a betegséggel, mely
végre is legyőzte hatalmas fizikumát.
Lord Balfour ma reggel nyolc óra öt-
ven perckor lehelt ki lelkét a wooringi
kastélyban.

Ezerháromszáz esetben használta siker-
rel rákvisszafeltesztő készítményét egy
sanfranciskói orvos

London, március 19. Washingtonból
jelentik, hogy W. B. Coffey sanfranciskói
orvos a szenátus közegészségügyi
bizottsága előtt ismertette azt a készí-
tményét, melynek segítségével sikerült
rákos szöveteket visszafeltesztetnie és
a rákbetegséget elorsvasztania. A bi-
zottság megállapította a rendelkezésre
álló adatok alapján, hogy az orvos
tényleg 1300 esetben használta sikerrel
készítményét rákbetegség gyógyítására.

esszor a tudós
boldogságáról

(Az Uj Kelet tudó-
sban alkalman volt
ni a Párisban időző
al, akit ezuttal nem
teről interjuvoltam
a más kérdésekről a
sán.

volt, mint véleke-
uj intézményéről, a
ésdról.

szimptomatikus —
— hogy ilyen alaku-
na tulsó oldalán. Ez
világosodott elmék
rnak lépni egymás-
k. A Népszövetség
intézményét intellek-
képelem, amelynek
politikai jelentősége
es, mert az intellek-
politika határozza
zójét állítja, az sze-
nyek előtt.

ssal van a tudó-
orsára?

mmilyen. A tudó-
Ami pedig a tudó-
életi, nem jó, hogy
yt helyezzenek. A
lik azzal, vajjon a
nti értelemben has-
ák, vajjon a tudó-
szempontjából ál-
ent és még mindig

kérdést eldönteni.
a népek egészen jól
Japan például egy-
ány nélkül is egé-
tudásnak a tudó-
sa sokban hasonlít
ek egy leány iránt
gy-e, az ember nem
olog-e beleszeretni
Es ha az ember
a két füléig a tu-
n is lehet igazi ku-
ghoz vezet-e a sze-

re általánosságban
Amit mondhatok,
n a tudomány bol-
szetesen nem je-
t egyéb vonatkoz-
iferens lennék. De
ha az ember iga-
nkát végez, akkor
életet és örömet fel

a művészetéről és
nár egészen más
dománynak? Job-
bert? Etikai szem-

rint a legnagyobb
nem annak van,
nnak, aki alkotja,
üvészek.

boldogabb a tudat-
A tudóst ugyanis
ardosság és ezt a
nem érezheti.
ja, professzor ur?
ntatom meg, hogy

ebben a tekintet-
esenek, de mégis
gy minden mun-
edések. Ilyen eset-
ujból kezdű mun-
ogy az embernek
je, amely egészen
ban már hibás.
reg, amelynek szö-
y hiba. Ezért még
nyezet kibontani,
ugyanolyan min-
gyekeznie kell
gy a darab lehe-
En azt mondom,
nem kell magyará-
eni. Az igazság

volt, vajjon a pro-
tedrát? Einstein
gy nagyon szíve-
lában, vagy főis-
a tanítványokat,
atóságához, főleg
emmi kontaktust.

Dr. L. A.

ssajtót

est — keressük
fizetési feltételek
adóba kérünk

!„TSUVÁTÉNU”!

Akié a föld, azé az ország. Palesztina földjének csak 7
%-a miánk. — Ne tudnánk a zsidó föld többségét meg-
szerezni országunkban?! — Egy dunam ára 2030 lei.

!„A mi válaszunk”!

Az Uj Kelet ankétja a zsidó Diáksegélyről

Fel kell építeni Kolozsváron az állandó jellegű zsidó diákothont és menzát

Dr. Fischer József képviselő és dr. Marton Ernő hozzászólása az Uj Kelet ankétjához

Cluj-Kolozsvár, március 19. (Az Uj Kelet tudósítójától). — Az Országos Diáksegély előkészítő bizottságának és Uj Keletnek párhuzamos akciója a zsidó diák-probléma intézményes megoldása érdekében Erdélyszerte komoly vízshangot keltett. Erdély zsidóságának minden rétege mélyen átérzi, hogy a kérdés sürgős rendezésre vár és a Diáksegély akciója általános szimpátiát váltott ki mindenütt.

Mai számunkban dr. Fischer József képviselő és dr. Marton Ernő főszervezőtől szólaltatjuk meg.

Dr. Fischer József nyilatkozata.

A zsidó diáksegélyezés szociális, kulturális és nemzeti probléma. A zsidóság igényli, hogy ennek a problémának a megoldásában az állam segítségére legyen arányszámának és teherviselésének megfelelő segélyek nyújtásával. Nem törődhetünk bele abba, hogy ugyanakkor, amikor az állami költségvetés sok-sok milliós összegeket állít be a többségi nemzethez tartozó diákok menzáinak és egyéb intézményeinek fenntartására, a kisebbségi menzák ugy szólnak minden állami támogatás nélkül kénytelenek fenntartani magukat és kizárólag társadalmi akciókra vannak utalva. A zsidó parlament klub követelése között a legelső helyen áll a kisebbségi diákok intézményeinek támogatása. A legutóbbi költségvetés tárgyalásánál is erőiesen emeltünk szót ezen jogos követelés mellett és egyik legnagyobb sérelmünknek tekintjük, hogy a kormány mind a mai napig ezen követeléseket nem teljesítette. Nem fogunk megszűnni ezen igényünk hangoztatni mindaddig, amíg a kormány részéről meghallgatásra nem találunk.

Amíg azonban a diáksegélyezés kérdése az államsegély útján megfelelő megoldáshoz nem jut, a zsidó társadalom kötelessége, hogy diákjainak a tanulás lehetőségét megadja. Mérhetlen kulturális, nemzeti értékek kallódnának el, ha ettől a lehetőségtől a vagyontalan, vagy kevesebbé jómódu diákokat megfosztanók. És ezért a zsidóság jövője ellen vét az, aki közömbösen, vagy szűkebben elzárkózik a most megindult társadalmi akció támogatása elől. Nem kételkedem benne, hogy a zsidó társadalom minden számottevő tagja teljesíteni fogja kötelességét a jövő generációval és ez által magával a zsidó néppel szemben.

Dr. Marton Ernő nyilatkozata

Dr. Marton Ernő az Uj Kelet főszervezője az alábbiakban szól hozzá az ankétjához: Szomorú tünetnek tartom már önmagában véve azt is, hogy egyáltalán szükséges ankétot rendezni a diáksegély ügyében, hogy meg kell szólni a zsidó társadalom vezető elemeit annak kihangsúlyozására, hogy itt az ideje végre, amikor már tenni is kell valamit a presztízű erdélyi zsidó intellektuális réteg utánpótlása érdekében. Hát elképzelhető az, hogy akadjon valaki, aki különvéleményt jelentsen be ebben a kérdésben? Meg vagyok győződve róla, hogy még a legszélsőbb chaszid elemek is, akik a maguk részére perhorreszkálnak minden világi studiumot, a szívük mélyén szorongó érzéssel gondolkodnak arra, milyen kimondhatatlan veszedelmet jelentene az egész zsidósága, ha nem lehetne a zsidó ügyvédek, orvosok, mérnökök és tanárok megfelelő utánpótlásáról gondoskodni. Ebben a tekintetben tehát nincs és nem is lehet nézeteltérés zsidó és zsidó között.

A baj csak ott van, hogy nagyon gyakran baladunk el kézenfekvő igazságok mellett anélkül, hogy levonnánk a belőlük önként kinalkozó konzekvenciákat. A zsidó diákságnak, amely egy ellenséges atmoszférában, sokszor testi épségének veszélyeztetésével folytatja heroikus küzdelmét a kettős fronton, a kenyér és a tudomány frontján, éreznie kell, hogy van mögötte valaki, aki figyelemmel kíséri ezt a tragikus küzdelmet s aki, ha szükség van rá, segítőkészen is nyújt neki. Enélkül a tudat nélkül lehetetlenség ezt a küzdelmet a sikeres befejezésig folytatni.

Ezért szükséges, hogy a zsidó társadalom a diáksegély ügyét a maga legszemélyesebb ügyének tekintse, amely nem másokkal gyakorolható jótékony-ságot, hanem saját magának tesz jót és a generációnak, amely utánunk következik.

Eddig is voltak szörványos akciók a külföldi és belföldi zsidó diákok segélyezésére érdekében, az Uj Kelet is megrendezte évenként a maga gyűjtését a Menza javára, ez a módszer azonban nem bizonyult helyesnek és a felhozott összegek megközelítőleg sem fedezték a szükségleteket. Gyökeres és intézményes megoldásra van szükség, amelyek a mai bizonytalanság helyében legalább annyit nyújtanak a zsidó diákságnak, hogy a legszorosabb értelemben vett

kegyérgondoktól mentesen folytathassák tanulmányukat. Az egész erdélyi és bányászati zsidóságnak egyetemes kötelessége odaadni, hogy mielőbb felépüljön Kolozsváron az állandó jellegű zsidó diákothon és diákmenza, amely utolsó mentővára lesz az erdélyi zsidó intellektualizmusnak. A nagy történelmi sorsfordulat számos nagy problémát vetett az erdélyi zsidóság útjára s e problémák között a legfontosabbak egyike: a diáksegély.

Eseménytelen volt a londoni tengerészeti konferencia tegnapi napja

London, március 19. A tengerészeti konferencia mai napja ugyszólván teljesen eseménytelen volt. Általános a vélemény, hogy jelentősebb lépés az eredményes befejezés felé Tardiea újabb londoni útja előtt nem várható. Grandi ma látogatást tett Stimsonnal s vele

hosszasan tárgyalt. Az ausztráliai tengerészeti delegáció tagjai számára egy április tizenkettedikén Ausztráliába induló hajóra foglaltak le helyeket, ami azt mutatja, hogy biznak a konferencia április közepe előtti befejezésében.

Elkészült a tojás standardizálásáról szóló törvényjavaslat, ami lehetővé fogja tenni a tojás exportját

A standardizált tojás kiviteli illetéke negyedrésze lesz a nem standardizált tojás illetékének

Bucuresti-Bukarest, március 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, a tojás exportja az utóbbi időben csaknem teljesen szünetel, mert a külföldi államok arra az álláspontra he-

lyezkedtek, hogy a tojást csakis minőség és nagyság nemzetközi szokványok szerinti felosztása után veszik át. Ezzel szemben a kivitelre kerülő romániai tojás nem volt eddig standardizálva.

viszont egyes román exportőrök visszáztak ezzel a helyzettel és minőségileg meg nem felelő tojást cserépeszték be megjelölésük nagy mennyiségben az exportküldeményekbe. A kültöld bizalma éppen ezért megrendült a román tojásexportőrökkel szemben, ami a tojás kivitelének teljes stagnálásához vezetett. Az elmúlt időben a tojás ára darabonként 1-1.50 lejre csökkent emiatt a belföldön, ami a belföldi fogyasztást emelte ugyan, viszont súlyos károkat okozott az ország nemzetgazdaságának.

Mihalache földművelésügyi miniszter most törvényjavaslatot készített el, amely elrendeli a kivitelre kerülő tojás standardizálását, vagyis a tojásnak nagyság és minőség szerint való klaszifikálását. A törvényjavaslat, melynek elkészítésében az iparügyi minisztérium is közreműködött, nagyobb kiviteli illetékekkel sújtja a nem standardizált tojást. A javaslathoz csatolt kimutatás szerint a háború előtt Románia évenként átlag 6000 vagon tojást exportált. A háború után ezzel szemben a legjobb exportévben sem vitték ki többet, mint 1300 vagon. A kivitel esők fenése annak tulajdonítható, hogy az összes tojást exportáló államok közül egyedül Románia nem alkalmazta a standardizálást, amelyet Dániában, Hollandiában, Groszországban, Lengyelországban, Angliában, az északi államokban, de különösen Amerikában már rég bevezettek. A törvényjavaslat előírja, hogy csakis bejegyzett cégek exportálhatnak tojást. A standardizált tojás kiviteli illetéke 25 százalékát fogja képezni a nem osztályozott tojás kiviteli taxáinak. A tojás exportját a most alakítandó „kiviteli intézet” vidéki kirendeltségei fogják ellenőrizni.

Hindenburg aláírta a lengyel-német likvidációs egyezményt. Berlinből jelentik: Hindenburg elnök ma a lengyel-német likvidációs egyezményt aláírásával ellátta. Ebből az alkalomból az elnök leiratot intézett Müller kanclerhoz, melyben utalt arra, hogy az egyezményt a birodalom pénzügyi rendezésére hivatott javaslatok gyors elintézése reményében írta alá.

„Csak meg

Bucuresti-kamara ma végül a nagypárt és az erdélyi városi tanács litologos vizsgálata előtt felvett a fővárosi páholyai és utáni orákból érdeklődők sorában ott számmal a kortesei, akik megállapították a történetek során.

Délután fő az ülést Poponon nagyszámú Radaceanu-lal, aki ug igazolványosok történetét saját reputatáná helyesítését és ut

Dr. Lupu ben tárja a lasztásokkal Elmondja, a lasztó van, ezer választ igazolványát törvényszék állították ki sző férhet. lasztási prosegylene az egyes pártó surakban tó fogának bé ellenzék plátek a falak plakátokkal szemben a nappal ren

A vált számtalan mány 30.000 emberei kögenseit az ban az is, a liberálisoknál zolványaika 100 lejért a mát, estele adtak egy lapjai azt politikai el vállalom engedett és tási sikeres mandátum ez az erdélyi Lupu dr. jezi be bes — Ugy a terelnök b mány lemo nem fogad selő urak, el, mert egy vés népszet maradt.

Dr. Ilie F viselő me hogy reile elhangzott nálódottan — En ne minisztertó miniszter b Ezzel dr met. Dr. R dr. által m mutatni ig lelnék meg visszaélesel, ugy csakis tek. Lupu a legtriviá lenjelöltjei niteseuról káton, hog meg, hogy rovszky lu azt allított egyedüli, a választását mi minden város érde

STANDARD PORTABLE

Az egész világon

az amerikai ROYAL írógép a legkedveltebb írógép Minden civilizált országban nagy keresletnek örvend és ezért nemzetközi jelentőségű. — Az amerikai ROYAL írógép minden modelljét a tökéletes gyártás, gyors és könnyű működés, szép kivitel és rendkívül tartós, megbíható szerkezet jellemzik.

ROYAL TYPEWRITER COMPANY, INC., NEW YORK

Vezérképviselő Erdélyben és Bánátban: GOLDSTEIN EMANUEL, Oradea, Str. Avram Jancu 5. — Telefon: 24

„Csak azokat a tisztviselőket tartjuk meg, akikre feltétlenül szükség van“

Madgearu újabb megtakarításokat helyezett kilátásba a kamara mai ülésén

A bukaresti városi tanácsválasztások ügye a kamara előtt

Bucuresti-Bukarest, március 19. A kamara ma délutáni ülésén megtörtént végül a nagy összecsapás a kormány-párt és az ellenzék között a bukaresti városi tanácsválasztás körül történt állítólagos visszaélések kérdésében. Az ülés elé felfokozott érdeklődéssel tekintett a főváros lakossága. Az ülésterem páholyai és karzati már a kora délutáni órákban zsúfolásig megteltek az érdeklődők tömegével. Az érdeklődők sorában ott voltak csaknem teljes számmal a politikai pártok bukaresti kortesei, akik a legilletékesebbek annak megállapítására, vajjon csakugyan történtek-e visszaélések a választások során.

Délután fél négy órakor nyitja meg az ülést Pop-Csicsó István elnök feltűnően nagy számu képviselő jelenlétében. Radaceanu szocialista az első felszólaló, aki úgy véli, hogy a választói igazolványok kiadása körül visszaélések történtek. Kérdi a kormányt, hogy saját reputációja érdekében nem-e tartaná helyesnek a választás megsemmisítését és új választások kiírását?

Lupu filippikája

Dr. Lupu hosszabb lélekzetű beszédében tárja a kamara elé a fővárosi választásokkal kapcsolatos megjegyzéseit. Elmondja, hogy Bukarestben 95.000 választó van, ezzel szemben mindössze 44 ezer választó és választónő váltotta ki igazolványát. Az igazolványokat nem törvényszéki bírák, hanem bírójelöltek állították ki, akiknek hozzáértéséhez szó férhet. Az a mód, ahogyan a választási propaganda folyt, valóságos szegénye az ország közéletének. Az egyes pártok jelöltjei plakátokon, broszúrákban tolvajnak, gyilkosnak, eszrefogónak bélyegezték ellenfeleiket. Az ellenzék plakátjait éjnek idején letették a falakról, vagy kormánybarát plakátokkal ragasztották át. Ezzel szemben a kormány plakátjait éjjelnappal rendőrök őrizték.

Árulták a választási igazolványokat

A választási igazolványok körül számtalan visszaélés történt. A kormány 30.000 igazolványt osztott szét emberei között és autókön szállította ágenseit az urnákhoz. Megtörtént azonban az is, hogy a kormány emberei a liberálisoknak adták el választási igazolványaikat. A választások napján 100 lejt árulták az igazolványok számát, estefelé azonban már 500 lejt is adtak egy igazolványért. A kormány lapjai azt írják, hogy én letüntetem a politikai élet színteréről. Nos, inkább vállalom ezt, semminthogy meg nem engedtem eszközök révén jussak választási sikerekhez. Egyébként pedig 25 mandátumot kaptam az országban és ez az eredmény engem kielégít.

Lupu dr. végül a következőkkel fejezi be beszédét:

„Ugy hallom, hogy Maniu miniszterelnök benyújtotta pénteken a kormány lemondását és a régenstanás ezt nem fogadta el. Hassanak oda, képviselő urak, hogy a lemondást fogadják el, mert egyébként elveszítik azt a kevés népszerűségüket is, ami meg maradt.“

Lupu csak a belügyminisztert akarja hallani

Dr. Ilie Radulescu kormánypárti képviselő meg fel ezután a szöszékre, hogy reflektáljon a választások ellen elhangzott kritikákra. Dr. Lupu indígnalódottan kiáltja feléje:

„En nem magától, hanem a belügyminisztertől várok választ. Ha majd a miniszter beszélni fog, hívjanak.“

Ezzel dr. Lupu elhagyja az üléstermet. Dr. Radulescu sorba veszi a Lupu dr. által hangoztatott vádakot és kimutatni igyekszik, hogy azok nem felelnek meg a valóságnak. Ha történtek visszaélések ezeken a választásokon, úgy csakis az ellenzék részéről történtek. Lupu dr. volt az, aki falragaszain a legtriviálisabb hangon igyekezett ellenjelöltjeit becsmérelni. Pompiliu Ionitescurol például azt állította egy plakáton, hogy áruló és azzal vádolta meg, hogy meg akarta gyilkolni Gabrovszky lupista jelöltet. Ezzel szemben azt állította a plakátokon, hogy ő az egyedüli, aki igazán megérdemli megválasztását, mert bebizonyította, hogy mi mindent képes ő véghezvinni a főváros érdekében.

Pompiliu Ionitescu ugyancsak Lupu dr. felszólalására reflektált. Szavazatokot lopni — mondotta a felszólaló — mindig is liberális specialitás volt. A választói igazolványok kiosztása körül már csak azért sem történhetek visszaélések, mert a kiosztást bírák végezték, akiknek intangibilitásához szó sem férhet.

Végül Vasilescu Nottara kormánypárti bizonyítja Lupu dr. vádjainak alaptalanságát és ezzel az ülés véget is ért. Feltűnést keltett, hogy a kormány részéről senki sem reflektált az ellen-

zéli felszólalásokra.

A szenátus ülése

A szenátus ülésén Madgearu pénzügyminiszter heterjesztette az ideiglenes jelzáloghitelintézet létesítéséről szóló törvényjavaslatot.

Jacobovici szenátor interpellációt jelent be azon minisztériumi tisztviselők ügyében, akik több funkciót töltenek be, illetőleg többféle címen huznak fizetést az államtól. Rámutat arra, hogy egyes főtisztviselők a feleségeiket is bevették a minisztériumok fizetési listájába.

A kormánynak súlyos gondot okoz, kit nevezzen ki berlini követnek

E hó végén megtörténnek a diplomáciai kinevezések. Carol Davila, Manoilescu, vagy Gafencu lesz az új berlini követ

Bucuresti-Bukarest, március 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Lupta“ jelentése szerint a közeljövőben mégis megtörténnek a kinevezések a diplomáciai karban. Maniu miniszterelnök és Mironescu külügyminiszter hosszasan tárgyaltak egymással ebben a kérdésben és megállapodtak egyes üresedésben lévő követségek betöltésére vonatkozólag. Így például Angorába több mint bizonyos, hogy J. Carp meghatalmazott minisztert nevezik ki, aki eddig a külügyminisztériumban teljesített szolgálatot. Ugyancsak a külügyminisztériumban töltött be fontos funkciót Grigoreca meghatalmazott miniszter, akit brüsszeli követnek szemeltek ki. Üresedésben van a hágai követség is. Minthogy ebben a városban több nemzetközi jogi fórum működik és így Hága az európai jogi élet központja

lett, a kormány a bukaresti egyetem jogi fakultásának valamelyik professzorával akarja betölteni ezt a követséget.

A Lupta szerint ezek a kinevezések még április elején megtörténnek. Ugyanekkor történik meg a követségi titkárok és tanácsosok kinevezése is. Tirana és Rio de Janeiro követségeit egyelőre betöltetlenül hagyják. Annál aktuálisabb a berlini meghatalmazott miniszter személyének a megállapítása. Minthogy Petrescu Commen március 25-én elhagyja a német fővárost, hogy új állomáshelyét a Vatikánnal elfoglalja, az új német követ kinevezése nem tűr halasztást. Valószínű tehát, hogy a kormány ezen a héten megállapodik Románia berlini követének személyében, ami annál is inkább fontosabb,

Madgearu újabb megtakarításokat ígér

Madgearu hozzájárul a felszólaláshoz. Kijelenti, hogy az állam személyi kiadásai túlzottak. Bármennyire is fog-nak acsarkodni az ellenzéki pártok, csak azokat a tisztviselőket fogjuk a szolgálatban meghagyni, akikre az államadminisztráció szempontjából feltétlenül szükség van. Az ellenzéki pártok hiába igyekeznek ebből a kormány ellen fegyvert kovácsolni. Remélem, hogy a különböző megtakarítások révén sikerül a jövő évi költségvetést újabb egymilliárd lejjel csökkenteni.

Ezután a pénzügyminiszter a kormány eddigi pénzügyi politikájának eredményeiről beszélt, majd rámutatott arra, hogy a minisztériumokban történő kifizetések ellenőrzéséről szóló intézkedések rendkívüli eredményeket hoztak. Minden minisztérium könnytelen a költségvetésben megállapított keretekhez ragaszkodni és az eddigi parlarnak egyszersmindenkorra vége van.

mert a német-román gazdasági szerződés tárgyalásai is megkivánják, hogy a berlini követség vezetése a legjobb kezekre legyen bízva. Minthogy Carol Davila, Románia amerikai követe elhagyja Washington, diplomáciai körben azt kombinálják, hogy őt fogják megbízni a berlini követség vezetésével. Ezt a hirt azonban hivatalos körökben nem erősítették meg, másrészt Raduceanu munkaügyi miniszter, akitnek több ízben felkínálták, határozottan kijelentette, hogy nem vállal semmilyen diplomáciai megbízást. Eppen ezért újabban Gafencu államtitkár és Manoilescu volt pénzügyi alminiszter nevét emlegetik sürűn a berlini követséggel kapcsolatban. Tény az, hogy a kormány nem ejtette meg még jelölését erre a fontos posztra.

A kolozsvári tábla is egy évi fogházra ítélte a nagycsüri parasztságát, aki megölte feleségének csábitóját

Cluj-Kolozsvár, március 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári ítélőtábla tárgyalótermébe egy harminc év körüli, borotvátalan, beesett arcu embert kísérték be ma délelőtt a szuro-nyos börtönörök. Szurós szemekkel néz körül a tárgyalóteremben, bizalmatlan pillantásokat szór az idegen ügyvédek-re és újságírókra, majd leül a vádlot-tak padjára és beburkolózik gondola-tainak ködfátyolos takarójába. Néhány perc múlva megnyílik a tárgyalóterem egyik ajtaja, belépnek és elfoglalják helyüket a taláros bírák. Bonta Nicolai! — szól a táblai tanácselnök és a vádlottak padján ülő ember hirtelen összerenzen e. név hallatára. Bonta Nicolai felemelkedik helyéről és ingado-zó léptekkel a bírói emelvény elé megy. A tanácselnök röviden elmondja, hogy halált okozó testi sértés bűnéért kell hogy számot adjon az igazságszolgálatás előtt. Bonta Nicolai akadozó sza-vakban igyekszik ártatlanságát igazol-ni. Néhány tanut hallgatnak ki és las-su tempóban kibontakozik a nagycsüri véres családi dráma a maga megrázó jeleneteivel és végzetes fordulataival.

Egy házasságot megzavart harmóniája

Bonta Nicolai néhány évvel ezelőtt megnősült és Ionica Mária-t, a falu

egyik legesinosabb hajadonát vette el feleségül. Meghitt, harmónikus családi életet éltek. A boldogság azonban nem tartott sokáig. A mult év tavaszán fel-tűnt a falu népének, hogy a fiatal Van-cean Dumitru szaporán látogatja Bonta Nicolaiék házát és különösen a fia-tal menyecske körül legyekedik. Bonta Nicolai rossz szemmel nézte Van-cean Dumitru közeledését családi haj-lékhöz. Így teltek el hosszú hetek és hónapok. Vancean Dumitru naponta többször lépte át Bonta Nicolai házá-nak küszöbét és a féltékeny férj és a fiatal legény között kiéleződött és nap-ról-napra fokozódott a gyűlölet. A falu érdeklődésének homlokterébe került a fiatal menyecske és Vancean Dumitru közötti intim kapcsolat. Szakadatlan féltékenységi jelenetek színhelye lett Bonta Nicolai háza és örökre felborult a házaspár családi harmóniája.

A férj megöli a tettenért Don Juant

1929 március huszonegyedikén kora hajnalban kelt fel Bonta Nicolai és azt mondotta feleségének, hogy a szomszéd faluba utazik, ahonnan csak másnap délután fog visszatérni. Bonta Nicolai csakugyan utnak indult, de néhány óra múlva visszatért és leszállásban, házának egyik eldugott odujába huzó-

dott meg. A féltékeny férj türelmesen bevárta az estét. Ejszakai sötétség és esőnd borult a kis falura, amikor Van-cean Dumitru megjelent Bontaiék há-zának küszöbén. A fiatal legény besur-rant a lakásba, Bonta Nicolai pedig fejszével a kezében, kibújt rejtékhelyé-ből és az ajtó felé közeledett. Egymás után peregték le a véstűjőslő percek. Egy adott pillanatban Bonta Nicolai nagy robajjal feltörte a zárt ajtót és berohant feleségének szobájába.

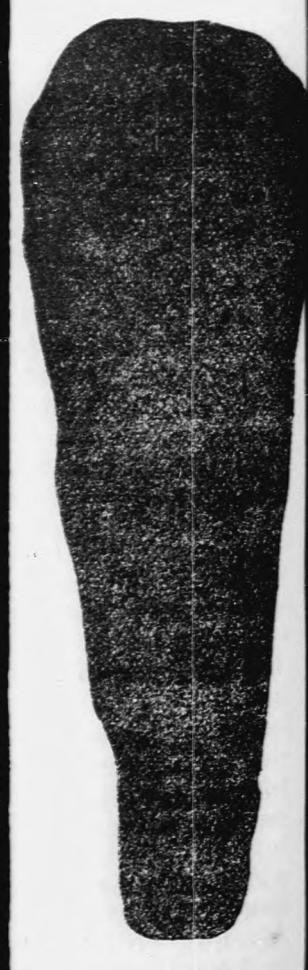
A nagy lárma és jajveszékésre összeszaladtak a szomszédok, akik élet-veszélyes sebekkel, hatalmas vértócsá-ban találták Vancea Dumitru-t.

Egy évi fogház

Másnap reggel szuronyos csendőrök a gyulafehérvári ügyészség fogdjába kísérték Bonta Nicolai-t, Vancea Du-mitru-t pedig a gyulafehérvári közkör-házba szállították be, ahol néhány nap múlva belehalt sérüléseibe.

A gyulafehérvári törvényszék a mult év júniusában tárgyalta Bonta Nicolai bűnügyét, akit haláltokozó testisértés címén egy évi fogházra ítélték. Fele-bezés folytán került az ügy a kolozs-vári ítélőtábla tanácsa elé. A tábla ma délelőtt megtartott tárgyalásán megin-dokoltak taláta a gyulafehérvári tör-vényszék ítéletét és azt helybenhagyta. (d.)

lágion
kedveltebb írógép!
esletnek örvend és
amerikai ROYAL
gyártás, gyors és
ívül tartós, megbiz-
k.

5. — Telefon: 29

SELECT MOZGO
Mai kezdettel mutatja be a szezon egyik legszebb filmjét:

Kozák szerelem

mélyen megható dráma, az orosz arisztokraták életéből. A film cselekménye a pompás és fényes cári udvarban játszódik le. Főszerepekben:

MARGARETE LIWINGSTONNE és LOWEL SHERMAN

Műsoron kívül CHARLIE CHAPLIN legújabb vigjátéka

A „TACAMUL“
ezüstárgyárban készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen védjeggyel van ellátva. „800-as finomság“ „Tacumul“ ezüstárgyár Cluj, str. N. Iorga 11 a

UNIVERSAL
Bucuresti
Gözfütes Gabroveni Fűrőd

ZSIDU KOZELET

Szezonzáró táncestély. A Haggibbor, amely az évad első, nagysikerű bálját rendezte, híveinek, vagyis a kolozsvári nagyközönségnek kívánságára még egy estélyt ad, amely előreláthatóan méltó befejezést fogja jelenteni a szezonnak. Tagtaborzó estnek nevezi a Haggibbor a Palace-kávéházban tartandó mulatságot, amelyen az egyesület tagjai fognak csak résztvevőnek, illetve mindenki, aki az egyesület tagjai sorába az estély időpontjaitól beép. Belépti díj nincs és ez még csak fokozza az óriási érdeklődést. A közönség szórakoztatására hatalmas tombola fog szolgálni, pompás díjakkal, az estély speciális jellegét pedig egy nagyszabású Ivette-verseny fogja megadni. Minden hölgy, aki Ivette-ruhában jelenik meg a versenyen, résztvevő az Ivette-versenyben, melynek első három győztese gyönyörű tiszteletdíjakban (hatszemélyes Rosenthal service stb.) részesül. Mindenki siessen megcsináltatni Ivette-ruháját, amelynek olcsóságán kívül még egy nagy előnye van: igen könnyen átalakítható nyári ruhává. A Haggibbor kávéháza a City-kávéházban levő klubhelyiségben eszközölhető és a belépés alkalmával egyben mindenki megkapja az estélyre szóló meghívóját is.

Trumpeldor ünnepség a dési Brit Trumpeldorban. Kedd este 9 órai kezdettel tartotta meg a dési Berith Trumpeldor elhunyt Josif Trumpeldor halálának 10 évfordulóját. A szigorúan zárt körű gyászünnepélyt az „Kel-melerachim” szomorú akkordjai nyitották meg. Ezután Feuerstein Kálmán Úr Erdély-részi főparanesnok mondott nekrológot az elhunyt Vezér emléke fölött. Ezt követte Farkas Piroks tizedes „Tel-Chajban meghalt egy ember” című szavata, ami mely benyomást gyakorolt a jelenlévőkre. A gyászünnepélyt a Trumpeldor gyászinduló busan zengztes dallama fejezte be.

Dr. Balázs Endre előadása a Zsidó Joghallgatók Körében. A kolozsvári Zsidó Joghallgatók Köre ezúton értesíti tagjait, hogy ma csütörtökön este fél 9 órakor a Menza kistermében dr. Balázs Endre ügyvéd fog előadást tartani a telekkönyvi jogról. Pontos megjelölést kér: a Vezetőség.

A temesvári Brith Trumpeldor kultúrklubjának. A temesvári Brith Trumpeldor műsoros kultúrklubjának rendezett a hó 9-én. Belv. Hitk. disztermében amelyet nagyszámú és előkelő közönség szufolásiáig megtöltött. Rothbart Jakab ur a Zs. N. Sz. diszternökének lendületes bevezető beszéde után Schwarzmann Sándor a Brith Trumpeldor főparanesnoka a „Zsidó Genius” címen tartott egy komoly és mély tudású előadást amely messze kimagaslott a szokványos ifjúsági keretektől. Az előadás, amely közel háromnegyed óráig tartott — mind — végig lebilincselte a hallgatókat. Wohlberg Baba urileány a Yisgadalt szavaltta el művészi tudással és rendkívül nagy hatással. Schlesinger Ernő zsidó műdalokat énekelt. Kellemes hangja és előadó képessége nagy hozzájárulást tett az előadás sikeréhez. Pollák Manzi saját szerzeményű költeményét szavaltta el őszinte sikerrel. Végül Rothbart Jakab ur frappans zárószavai után emelkedett hangulatban a Hatikva hangjai mellett oszlott szét a közönség. A. J.

A beszercei Somér-gdud jubileumi ünnepélye. Impozáns és lélekemelő kezetek között avatták fel a beszercei Somérk Kallus Lajosné által adományozott gdud-zászlót. A zászlóavatás ak tusa előtt Fuchs Elijáhu hat utjoncot avatott és esketett fel. Az avatottak nevében Schulsinger Lipót tartott lendületes beszédet. Ezután Kallus Lajosné meleg szavak kíséretében átnyújtotta a Somér-gdudnak a művészi kiállítás kétféle zászlót. A somérk nevében Brover Saul vette át a zászlót és tartalmas beszédben mondott köszönetet Kallus Lajosnénak és méltatta az ünnepély jelentőségét. A szokásos zászlószeg beverése után a Somér-gdud felesküdt az új zászlóra. A hatikva lelkes akkordjai mellett ért véget a zászlóavatás ünnepély. Este a Hoffmann étteremben műsoros „Heimabend” keretében ünnepelte meg a beszercei Somér Gdud fennállásának hatodik évfordulóját. A nagy számú közönséget Fuchs Elijáhu üdvözítő lendületes héber beszédében. Dr. Scherf Izrael buzdító beszédet intézett a somérkekhez, Székely Sándor a helyi csoport, Radó Sándor pedig az Aviva-Barissza nevében üdvözölték a jubiláló Somér-gdudot. Az ünnepélyes részt reg Bellig tartó tánc követte. (sz. s.)

KÖZGAZDASÁG

A Sfatul Negustoresc központja meg sem hívta az erdélyi fiókegyesületeket a kongresszust előkészítő gyűlésre

Vasárnap kezdődik a kereskedők két napos kongresszusa

(Cluj-Kolozsvár, márc. 19. Az Uj Kelet tudósítójától). Nem a mi megállapításunk, hanem kereskedőinknek kell lépten-nyomon tapasztalniuk annak az aldatlan helyzetnek a következményeit, hogy a kereskedelem panaszainak, hiva tása magaslán álló szószólója, a kereskedők különböző rétegeit egybefoglaló képviselője nincs. Ezt a feladatot, amelyet az egész országra szóló kötelezettséggel a Sfatul Negustoresc vállalt annakidején magára, ma egyetlen szerv sem tölti be. Vannak ugyan egyes lokális jellegű intézményeink, amelyek a szó legigazibb értelmében képviselik és szolgálják egy-egy kereskedelmi csoport érdekeit, de ezek hangja nem lehet elég erős és messzeható akkor, amidőn a kereskedők egyetemleges összességének kell kívánalmait mellett demonstrálni.

Nem akarunk széthúzni és elkedvetlenedést támasztani kereskedőink körében és a Sfat. Neg. bukaresti kongresszusának küszöbén ünnepontok sem akarunk lenni. De ép ez az ünnepélyes alkalom követeli, hogy kifejezést adjunk annak a meglepő nemtörődömségnek, amellyel a Sfatul Negustoresc bukaresti központja kezeli erdélyi szervezeteit. A kongresszust március 23-án nyitják meg, de ma, három nappal a kongresszus előtt az erdélyi Kereskedők Tanácsai még azt sem tudják, hogy mi lesz a kongresszus napirendje. Természetes, hogy ilyen körülmények között az erdélyi szervezetek képviselői fel sem ké-

szülhetnek a kongresszusra és kifejezésre sem juttathatják majd ott azokat a panaszokat, amelyeket a regáti kereskedelem nem ismer oly véres, husba és exisztenciába vágó valóságban, mint a provinciák kettős terheit selyő erdélyi kereskedelem.

A Sfatul Negustoresc központjában a regáti szervezetek ma már annyira ki-sajátították maguknak a kezdeményezés és hangadás szerepét, hogy a múlt vasárnap Bukarestben tartott előtervezetle, amely a kongresszus napirendjét és a kereskedelem helyzetének megjavítását célzó demonstratív eszközöket állapította meg, az erdélyi kereskedők egyesületei, egy-kettő kivétellel, meghívást sem kaptak.

Mindenki, aki a kereskedelem siralmas helyzetét ismeri, azt várta volna, hogy a bukaresti kongresszus majd mindenre kiterjedő, részletes programba foglalja azokat a követeléseket, amelyeket majd a kormány előtt is ki akar fejteni. Ehelyett azonban csak annyi történt, hogy a bukaresti kongresszuson ismét kifejezésre juttatták majd a Sfatul Negustoresc részéről az egyenesgödök módosítására vonatkozó és még múlt év őszén beindított akciót. Ez a meglepően vérszegény program aligha fogja más belátásra bírni majd azokat az erdélyi kereskedőket, akik napról-napra esökkenő reménységgel várják, hogy a kereskedelem magarahagyatottsága végre megszűnjék.

Ujra feléled a belföldi vasipari kartell

Az enyhe időjárás ellenére sincs kereslet az építkezési cikkekben

A vaspiacon tárgyalás indult meg egy a gyárak, mint a nagykereskedők között, hogy a rossz gazdasági viszonyok következményei ellen védekezzenek. Ezidő szerint az ablak-, ajtó- és pántgyárak, melyek központjai Aradon, Szatmáron és Jassiban vannak, léptek kartellbe és szabályozták árait. Ugyanez történt a zománcédenygyárakkal is, melyek kartellbe állva ugyan-csak egyforma árat megállapítására törekedtek. A Socomet pedig, mely a Rescia és a Titán-Nadrág-Calannak a eikkeit hozta forgalomba, átment a Continental Vaskereskedelmi Társaság kezébe. Valószínűleg tartják ezenkívül, hogy a nemrég szétbomlott Ufa, mely a vasanyagkereskedők szindikátusát képezte, újra megalakul. Végül pedig szó van arról, hogy a temesvári nagykereskedők ugyancsak kartellbe lépnek, ami a jövő hét folyamán minden valószínűség szerint megtörténik.

A vaspiaei érdekszövetkezeti eseményeknek ilyen torlódását tulajdonképpen a rossz üzletmenet eredményezte. Az utolsó hónapokban az inkasszó a bansági piacon ugyszólván teljesen szűntelt. A nagykereskedők álláspontja ma már az, hogy inkább nem is adnak el árut addig, amíg a piac anyagilag nem erősödik meg. A legnagyobb óvatosság is hiábavalónak bizonyult eddig, mert ha száz vásárlóból csak két jót is választott ki az eladó, akkor is megtörtént, hogy az egyiktől semmilyen módon sem sikerült járandóságot behajtani. Ennélfogva a kereskedők jelentékeny raktáráruval rendelkeznek. Jan. és február természetesen gyenge hónapok voltak, mint ahogy az minden évben így szokott lenni. Ezzel szemben azonban nagykereskedőink március első felében várták az üzlet megindulását. Sajnos azonban, az enyhe időjárás ellenére sem kaptak megfelelő rendeléseket építkezési cikkekben s most komoly aggodalommal szemlélik a közeli hetek alakulását. Kétségtelen, hogy a vaske-rekedelem kizárólag a tavaszi építkezési idény lendítheti fel. Az itteni nagykereskedők főként a vidéktől várnak rendeléseket, bár számottevő reményeket táplálnak a temesvári kereslettel

szemben is. Vaskereskedelmi körökben nagy izgalom uralkodik amiatt is, hogy a Continental vette át a Socomet üzemet, miután így a belföldi vasgyárak produktumainak értékesítése esek kezekre lett volna. Illetékesek most arra nézve kérnek biztosítékot, hogy idegen kezekben ne lehessen a belföldi vasgyárak érdekei ellen bármiképpen is vétetni. Egyébként a vasipar érdekeltjei nagy bizalommal viseltetnek a belföldi gyárak produktumaival szemben, melyek hovatovább minőségileg elerik azt a színvonalat, amelyen a külföldi cikkek mozognak. Sajnos azonban, Románia még mindig nem tud eleget exportálni, azonkívül a belföldi nem elég felvevőképes, úgyhogy némely gyár allandóan abban a veszélyben forog, hogy üzemet be kell szüntetni. Ezért mostan Bukarestben egy exportvizsgáló intézetet alakítanak, mely az ipari és kereskedelmi minisztérium alatt fog működni. Az intézetnek egy elnöke lesz, egy kéttagu tanácsa, valamint egy öttagú végrehajtóbizottsága. A munkája abban fog kimerülni, hogy tanulmányozza a román termékek kiviteli módjait, megállapítja azokat az eszközöket, amelyekkel Románia a külföldi versennyel meg tud mérközni. Ezenkívül törekednie kell kiviteli szervezetek létesítésén és propagandát fejt ki a belföldön készült árucikkeknek a külföldön való elhelyezése érdekében. Igyekeznie kell továbbá az itteni gyárak terméknívójának megőrzésén, ami annál is könnyebb, mert hiszen ezidő szerint is a belföldi gyárak javarészt külföldi szakmunkásokat foglalkoztatnak s így ugyanolyan produktumokat tudnak előállítani, mint a határokon túl.

Külföldön a vaspiaei helyzete sokkal előnyösebb, mint Romániában. Francia országban élénk üzletmenet tapasztalható. A szindikátusokon kívül álló gyártmányok árai csökkennek, de miután a kereskedelem készletei nem nagyok, valószínűleg a közeli hónapokban áremelkedés lesz. Nagyon kedvező a nyers vaspiaei helyzet. Félgyártmányban az üzlet nyugodt, a rudvas gyöngében fekszik. Lemezekben az új mini-

mális árak könnyen tarthatók. Európában nagy érdeklődéssel tekintenek az orosz vasipar fejlődése elé. Ezidő szerint 700 millió rubel alaptőkével egy óriási orosz gép- és fémipari koncern létesült, amely mozdonyokat, kázanákat, turbinákat, vagonokat és szerszámokat fog gyártani.

Az osztrák vasipar helyzete a télen nagyon gyengének bizonyult, ezzel szemben már most nagyon jelentékeny kereslet mutatkozik az építkezési vas iránt. A vasszakma itt nagyon sokat vár az állami kölcsön sikerétől. Sajnos, nagy a pénzsűke, ami a megrendeléseket késlelteti. A tavaszi szezon azonban igen jó lesz.

A szatmári iparosok és kereskedők hitelvédő irodát létesítettek. A szatmári iparosok és kereskedők népes gyűlést tartottak a Csizmadia-szűben és elhatározták hitelvédő iroda felállítását. A szatmári iparosokat és kereskedőket az vezette elhatározásukban, hogy a rossz-fizető, potyavásárlóktól védekezhesse- nek. A hitelvédő iroda elnökei lettek: Kerekes István, Schön Antal és Vuja János. Alelnökök: Klánicza László, Török Zoltán. Ügyvezek: dr. Glak József és dr. Fischer József. Az iroda működését már meg is kezdte.

Ismét kamatlábat esökent az Angol Bank. Londonból jelentik: A Daily Mail közli, hogy az Angol Bank kamatlábat holnap három és fél százalékra szállítja le.

A török valuta stabilizálása. Berlinből jelentik: A török valuta stabilizálásának érdekében pénztézetek konzorcium létesült, amelybe ujjában beléptek: a Deutsche Bank-Discontogesellschaft és a Deutsche Orientbank. A konzorcium tőkéje 1.075.000 font sterling. A török kormány reméli, hogy júliusig sikerülni fog újabb devizákat behozni az országba.

Adóamnesztiát ad a város azok részére, akik június végéig kifizetik hátralékukat. Kolozsvár város tanácsa március 5-én tartott ülésén a következő határozatot hozta: Mentessiti a késedelmi kamat fizetése alól azokat az adófizetőket, akik 1930 június 30-ig kifizetik hátralékukat, vonatkozzék az a városi taxákra, vagy büntetéspenzekre. A határozat megjegyzi, hogy ez a kedvezmény nem függözi fel az adóknak a behajtását.

Háromszorosára emeli Németország a buza vámját. Berlinből jelentik: Lap-jelentések szerint a közeljövőben háromszorosára, illetve négyszeresére emelik a buza és burgonya vámját.

Azok a kisiparosok, akik saját lakásukon javítómunkával foglalkoznak, nem fizetnek forgalmi adót. A pénzügyminisztérium egy rendeletet adott ki, amelyben közli azt, hogy azok a kisiparosok, kiknek nincsen külön műhelyük, hanem saját lakásukban dolgoznak és kizárólag javítómunkákkal foglalkoznak, mentesültek a forgalmi adó fizetése alól. Ezt azonban semmi körülmények közt sem lehet kedvezménynek nevezni, mert ezek az iparosok a lehető legkisebb egzisztenciák. A rendeletet egyértelműleg ki kell terjesztieni az összes kisiparosokra és egyben érvényesíteni azt a miniszteri szabályt, hogy akik a múltban fel voltak mentve a forgalmi adó fizetése alól, azok az idén is mentesítve legyenek.

Lengyelország fölemeli a buzavámot. Varsóból jelentik: A lengyel pénzügyminisztérium a buzavámok fölemelésének tervével foglalkozik. A tervezetek értelmében száz kiló buza után 17,5 zloty lenne a vám, míg 100 kiló liszt után 30 zloty. A rendelkezés valószínűleg még e hetekben életbe lép. A lengyel kormány ezzel akarja ellensúlyozni a mezőgazdák érdekében a gabonaárak esését.

Nagy ingatlan-kínálat Magyarországon. Budapestről jelentik: Az agrár-krízis egyre élesebb formákat ölt és a süllyedő buzaárak következtében erősen esnek az ingatlanok árai. Olyan nagyarányu ingatlan-kínálat van, amelyenre még alig volt példa. Egy hozzávetőleges statisztika szerint Magyarországon közel egymillió hold földet kínálnak vételre. A kereslet azonban meg sem közelíti a kínálatot. Mezőgazdasági érdekképviselések kiszámították, hogy abban az esetben, ha a svéd-amerikai gyufatrösztől agráréleokra föl-vett 47 millió pengőnyi hitelt parcellázásra használnák föl, mindössze 97.000 holdat lehetne csak megvásárolni. A nagy kínálat természetesen erősen nyomja az ingatlanok árát és csak kielestíti a krízist.

930 március 20.

nátha, adás és llen véd

a Szajna. Párisa egyre fenyege- Ivry déli elővá- tre eső falvak és n fekvő házaiból tják.

zdasági kamarák n. Párisból jelen- zdasági kamarák lt meg Párisban. ment Tardieu mi- et is mondott.

kezetlen a dunai kötöttek a keres- stabilizációjának lentik: A vamer- lország, Auszria gátusai megbeszé- k során elvi meg- megegyezés sze- fogják írni a ke- k stabilizációjára t, de fenntartják asi jogot. Ehhez a francia és német trultak.

cia, német, olasz, szeb-horvát for- evelek, periratok, irodalmi muns- stb.). Másolások, andel Fordító Iro- rorandulni 9.

kommunisták: bir- artományt. Lon- ghaiból jelentik, bírtokba vették k a délkínai kor- alnokait, vala- tezer férfit, nőt k a hirt fenntar-

országos senye

nap, március 22-én esre a Haggibbor. Törben és kard- legjobbjai meg- okságaért és ezzel yörű tiszteletdí- jubilaris érmei- pserűségére jel- Erdély minden zte részvételét, — l tizenketten in- trestből, söt Brai- nevezések. Az eiosabb eseménye lyre nagy előke- klub agilis vívő- lmek szombatn edőnek a törbaj- rverseny vasár- tét és a késő esti befejezést. A ka- toraterme előre- papon szufolási- iránt érdeklődő bizonyára szebb- es nívós küzdel-

egyen daüzem?

Tivadar: aüzem izálása

könyve. lej osztályában.

bebizonyítható- lag a vezető vi- lágmárka. Mi- nőségileg feltá- len megbízható és utánzóhatá- lan. Ügyeljen az „LLA” névre.

Színház—Művészet

A Magyar Színház Irodájának közleményei:

SISTERS

Az idei évad nagy operette szenzációja.

Hosszu idő óta nem tapasztalt lázas érdeklődés és felfokozott kíváncsiság előzi meg a „Sisters” című operette újdonság holnap esti premierjét.

A budapesti Király Színházban tüntető sikert aratott a „Sisters” s a közönség és a sajtó a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozott erről a kedves, elragadóan friss és ötletes új magyar operettéről, amelyet a premiereket követő napon Európának igen sok operette színháza szerzett meg előadásra.

Ennek a nagy és hangos budapesti sikernek a visszhangja ide is eljutott s ez esigazta fel a kolozsvári közönség várakozását olyan példátlanul.

A „Sisters” holnap esti premierjére az összes jó jegyek elővételben fogytak el, azonban a pénztár árulja már a második, harmadik és negyedik előadás jegyeit is.

Aki szereti a jó operettet, az siessen váltsa meg jegyét a „Sisters” valamelyik előadásához.

Ma este béreltűnetben: „Huzd rá cigány”. Kilencedik előadása lesz ma a diadalmas sikerű „Huzd rá cigány”-nak. Farkas Imre nagyhatású új operettjének.

Ma is, holnap is, holnapután is.

Az

Elsodort asszony

Az egész város az „Elsodort asszony” sikeréről beszél.

A Magyar Színház bombasikerű film újdonsága valósággal elkábítja a nézőket. Mindenkinél az a véleménye, hogy az „Elsodort asszony” még testvér filmjénél, az „Elsodort ember”-nél is jobb, hatalmasabb, magával ragadóbb.

A Pola Negri, Lukács Pál és Olga Baclanova művészeite valósággal tündöklik az „Elsodort asszony”-ban.

Az „Elsodort asszony” látható a Magyar Színházban:

Ma (csütörtök) 3, 5 és 7 órákor.
Holnap (pénteken) 3, 5 és 7 órákor.
Szombaton fél 6 és egy negyed 8 órákor.

Vasárnap utoljára: Félháromkor és egy negyed öt órákor.
Helyárak valamennyi előadás alkalmával: 30, 20 és 10 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Csütörtökön este 8 és háromnegyedkor: Huzd rá cigány. (Operette-újdonság 9-edszer. Béreltűnetben. Sorozatszám: 247.)

Pénteken este 8 és háromnegyedkor: Sisters. (Az idei évad legszenzációsabb operette-újdonsága. A budapesti Király Színház európai híri műsor-darabja. Újdonság először. Kondor Ibolyával, Betegh Bébill, Miklóssy Margittal, Solthy Györggyel, Tompa Bélával, Ihász Aladárral, Leóvey Leóval. Premiére-bérelt 34. sz. Sorozatszám: 248.)

Szombaton délután fél 3-kor: Katia. Ifjúsági előadás nagyon olesó helyárrakkal. Kondor Ibolyával, Betegh Bébill, Solthyval, Ihással. Bevezető előadást tart: Dr. Borbély István. Sorozatszám: 249.)

Szombaton este 9-kor: Sisters. (Operette-újdonság 2-odszer. Napi bérelt 31. szám, C. Sorozatszám 250.)

Vasárnap délután 6-kor: Huzd rá cigány. (10-edszer. Sorozatszám 251.)

Vasárnap este 9-kor: Sisters. (Operette-újdonság 3-adszer. Napi bérelt 32. szám, A. Sorozatszám: 252.)

Hétfőn este 9-kor: Sisters. (4-edszer. Napi bérelt 32. szám, B. Sorozatszám: 253.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Csütörtökön 3, 5 és 7 órákor: Az elsodort asszony. (30, 20 és 10 lej.)

Pénteken 3, 5 és 7 órákor: Az elsodort asszony. (30, 20 és 10 lej.)

Szombaton fél 6 és egy negyed 8-kor: Az Elsodort asszony. (30, 20, 10 lej.)

Vasárnap fél 3 és fél 5 órákor utoljára Kolozsvárot: Az elsodort asszony. (30, 20 és 10 lej.)

Vasárnap délelőtt 11 órákor: Az éjszaka virága. (Főszereplő: Pola Negri. Matiné 10, 15 és 20 lejes helyárakkal).

CORSO FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Csütörtök 3, 5, 7, 9 órákor: Atlantic. A leghatalmasabb filmalkotás. Németül beszélő filmsoda. A „Titanic” katasztrófája. Főszereplő: Fritz Kortner. Előjáték: Hárfa szóló énekekkel.

SELECT-MOZGO:

Csütörtök: Kozák szerelem, melynek meghatározó orosz dráma, melynek eseménye az intrikákkal teli cári udvarban játszódik le. Főszerepekben Lowel Sherman és Margarete Liwingston. Műsoron Chaplin legújabb vigjátéka.

Péntek: Kozák szerelem, nagyszerű orosz dráma a cári udvarból. Főszerepekben Lowel Sherman és Margarete Liwingston. Műsoron kívül a legújabb Charlie Chaplin vigjátéka.

URANIA-MOZGO:

Csütörtök: Levegő királya, izgalmas kalandfilm, főszerepekben a rég nem látott és közkedvelt Tom Mix. Péntek: Levegő királya. Szombat: Levegő királya. Vasárnap: Levegő királya utoljára.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Csütörtök, március 21.

Bukarest. 16: Rádiózenekar. Mozart: Così fan tutte — nyitány. Strauss János: Történetek a bécsi erdőből. Petras: Jelenet jelenetre. Brahms: Keringő. Moszkovszkij: Spanyol táncok. Bizet: Gyermekjátékok. 17.20: Rádiózenekar. Lehár: Paesirta — egyveleg. Kranegger Heuriger — egyveleg. 19: Gramofon. 20: Hawaii kvintett.

Budapest. 9.15: Hírek. 10: Helyszíni közvetítés. Séta az Országos Mezőgazdasági kiállításon és vásáron. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4: Rádió Szabad Egyetem. Magyar népdalok. Előadja Palló Imre a m. kir. Operaház művésze. Szukovány Imre dr., a m. kir. Testnevelési Főiskola igazgatója: „A testnevelés a szociális egészségügy szolgálatában.” dr. Massány Ernő: A nap és gyermekei a bolygók. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5.10: A m. kir. Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadásorozata Ómesanádi Nagy Géza a Méhész Szövetés titkára: „A méhészet gyakorlati problémája”. 5.40: Szórakoztató zene. Offenbach: A gerolsteini nagyhercegnő — nyitány. Paul Lincke: Lisistrata — keringő. D'Albert: Holt szemek — ábránd. Grieg: II. Peer Gynt — szvit. Delibes: Coppelia — balettszvit. 6.50: Angol nyelvoktatás. 7.25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása. 7.30: Kodály: „Háry János”. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: nagyváradi Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye az Emke-kávéházban.

Bécs. 20: Népszerű hangverseny. 22.02: Mozart karének-művei zenekarral. Berlin. 19.30: Karének. Hamburg. 20: Kamarazene. Bach, Handel, Mozart művei. Köln. 20: Kamarazene. 23.15: Cigányzene.

Königsberg. Goldmark, Schumann, Unger, Strauss műveiből. 21: Lehár: Ta vasz c. operettje. Lipse. 21.30: Hangverseny, hegedű és cimbalom.

München. 19.30: Szórakoztató zene. 21.30: Hangverseny két zongorán. Stuttgart. 20: Hangverseny. Barcelona. 20: Gramofon. Belgrád. Ljubljana. 19.30: Opera. Brit nemzeti műsor. 23.30: Táncezene.

London Regional. 20.30: Hangverseny. Berlin. 20.30: Hangverseny. Pozsony. 17.25: Magyar nyelvű felolvasás Bartók Béláról, majd zongoraműveinek és Bartók által megzenésített Ady-verseknek előadása. Utána a brünni és prágai műsor.

Prága. 20: Népdalok. 20.30: Zongora-hangverseny. 21: Brünn.

Varsó, Kattovicz, Krakkó, Poznan. 20.15: Szimfonikus hangverseny. Boena Alfred zongoraművész közreműködésével.

Riga. 19.03: Skandináv est. 21.30: Táncezene. Osló. 18: Kamarazene. Milánó, Torinó. 20.30: Nagy szimfonikus hangverseny. Róma. 21.02: Római négyes játéka.

Varsó, Kattovicz, Kamarazene. 20.30: Hangverseny. Poznan. 20.30: Orosz zene. Rachmanilov, Glazunov, Szkrjabin és Csajkovszkij műveiből.

Riga. 19.03: Operett-dalok, könnyű zene. Osló. 20.30: Dalest. Páris. 23: Hangverseny. Schubert: Rozamunda nyitány. Beethoven: Trio szerenád. Franck: Üdvözlés. Saint-Saens: Menüett. Delibes: Coppelia. Gounod: Sarabande. Mendelssohn: Nászinduló.

Milánó. 21.15: Nagy hangverseny. Torinó. 19.15: Hangverseny. Róma. 21.02: A Lualdi: A király leánya c. operája.

Bukarest. 16: Könnyű és román zene. 17: Időjárásjelentés. 18: Felolvasás. 20: Dalest. 21: Gramofon. 20.30: Felolvasás. 20.45: Szimfonikus hangverseny. Beethoven: Prometheus — nyitány. Mozart: Ész-dur szimfónia. Vieuxtemps: Almodozás. Grieg: II. Peer Gynt szvit. 21.50: Hírek.

Budapest. 9.15: A honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12 óra 05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3.30: Mesedélután. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Előadás: „A mai Sheriock Holmes”. 5.30: Cigányzenekar. 6.30: Novellák. 7: Hangverseny. Haydn, Mendelssohn, Viotti, Chopin, Liszt, Paganini műveiből. 7.50: Przemysli emlékünnepe. Magyar hősök — induló. Gyóni Géza: Lantos ének Przemysl bevételéről. Emlékbeszéd. Elmondja: Pilch Jenő m. kir. honvédegyalozred. Wagner F.: Götternemi katonai indulók és dalok. Teóce Bertalan dr. előadása: A magyar lélek Przemyslben. Gyóni Géza-versek. Saint-Saens: Haláltánc. 9.30: Gramofonhangverseny. Handel: Arioso. Buch: Matthausspassion. Mendelssohn: Elijah. Hummel: Hallelujah. Csajkovszkij: Diótörő szvit. Goldmark: Sába királynője. — Sulamith ária. Mozart: Szóktetés a szerályból. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bachmann-jazz a Dunapalota-szallóiból.

Bécs. 22: Dvorak négykezesek. Utána zenekari hangverseny. Berlin. 21: Hangverseny. Frankfurt. 0.30:—1.30: Éjjeli hangverseny. Weber: G-moll trio. Schubert: G-dur trio.

Hamburg. 20: Strauss János-est. Köln. 17.30: Hangverseny. 20: Shakespeare: Romeo és Julia c. szomorujáték. Utána szórakoztató zene. Königsberg. 21.15: Schumann IV. szimfónia. 21.50: Olasz klasszikusok. Tartini: Ördögtrilla-szonáta. Nardini: E-moll hangverseny.

Lipse. 19.05: Utirajz Palesztináról. 19.35: Dalest Mozart, Schubert, Schumann, Wolf, Trunk műveiből. 21.15: Zenekari hangverseny. München. 19.30: Janáček: Jenufa c. operája. Stuttgart. 20.15: A koratavas zenéje és versei. 21.15: Filharmonikus hang. Csajkovszkij: Diótörő — nyitány. Csajkovszkij: Egy rokokó-téma változatai. Csajkovszkij: Diótörő-induló. Glazunov: Szerelmi dal. Cui: Dallamosan. Csajkovszkij: Trepák. Saint-Saens: A hatyky. Fauré: Elégia. Bizet: Egyiptomi tánc. Schumann: Esti dal. Popper: Tarantella. Csajkovszkij: Polonaise.

Barcelona. 20: Gramofon. Belgrád. 20: Hangverseny. Ljubljana. 20: Wolf Hugó dalai. Zágráb. 20: Operaközvetítés. Brit nemzeti műsor. Szimfonikus hangverseny. Brünn. 21: Klasszikus operett-részletek. Denevér: Velencei éj. Grotte-Grotte. Boccaccio: Gésák. Orfeusz a pokolban. Kassa. 21: Kávéházi zene. Pozsony. 17.25: Magyar nyelvű felolvasás Bartók Béláról, majd zongoraműveinek és Bartók által megzenésített Ady-verseknek előadása. Utána a brünni és prágai műsor.

Prága. 20: Népdalok. 20.30: Zongora-hangverseny. 21: Brünn. Varsó, Kattovicz, Krakkó, Poznan. 20.15: Szimfonikus hangverseny. Boena Alfred zongoraművész közreműködésével.

Varsó, Kattovicz, Kamarazene. 20.30: Hangverseny.

Poznan. 20.30: Orosz zene. Rachmanilov, Glazunov, Szkrjabin és Csajkovszkij műveiből.

Riga. 19.03: Operett-dalok, könnyű zene.

Osló. 20.30: Dalest. Páris. 23: Hangverseny. Schubert: Rozamunda nyitány. Beethoven: Trio szerenád. Franck: Üdvözlés. Saint-Saens: Menüett. Delibes: Coppelia. Gounod: Sarabande. Mendelssohn: Nászinduló.

Milánó. 21.15: Nagy hangverseny. Torinó. 19.15: Hangverseny. Róma. 21.02: A Lualdi: A király leánya c. operája.

Bukarest. 16: Könnyű és román zene. 17: Időjárásjelentés. 18: Felolvasás. 20: Dalest. 21: Gramofon. 20.30: Felolvasás. 20.45: Szimfonikus hangverseny. Beethoven: Prometheus — nyitány. Mozart: Ész-dur szimfónia. Vieuxtemps: Almodozás. Grieg: II. Peer Gynt szvit. 21.50: Hírek.

Budapest. 9.15: A honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12 óra 05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3.30: Mesedélután. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Előadás: „A mai Sheriock Holmes”. 5.30: Cigányzenekar. 6.30: Novellák. 7: Hangverseny. Haydn, Mendelssohn, Viotti, Chopin, Liszt, Paganini műveiből. 7.50: Przemysli emlékünnepe. Magyar hősök — induló. Gyóni Géza: Lantos ének Przemysl bevételéről. Emlékbeszéd. Elmondja: Pilch Jenő m. kir. honvédegyalozred. Wagner F.: Götternemi katonai indulók és dalok. Teóce Bertalan dr. előadása: A magyar lélek Przemyslben. Gyóni Géza-versek. Saint-Saens: Haláltánc. 9.30: Gramofonhangverseny. Handel: Arioso. Buch: Matthausspassion. Mendelssohn: Elijah. Hummel: Hallelujah. Csajkovszkij: Diótörő szvit. Goldmark: Sába királynője. — Sulamith ária. Mozart: Szóktetés a szerályból. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bachmann-jazz a Dunapalota-szallóiból.

Bécs. 22: Dvorak négykezesek. Utána zenekari hangverseny. Berlin. 21: Hangverseny. Frankfurt. 0.30:—1.30: Éjjeli hangverseny. Weber: G-moll trio. Schubert: G-dur trio.

Hamburg. 20: Strauss János-est. Köln. 17.30: Hangverseny. 20: Shakespeare: Romeo és Julia c. szomorujáték. Utána szórakoztató zene. Königsberg. 21.15: Schumann IV. szimfónia. 21.50: Olasz klasszikusok. Tartini: Ördögtrilla-szonáta. Nardini: E-moll hangverseny.

Lipse. 19.05: Utirajz Palesztináról. 19.35: Dalest Mozart, Schubert, Schumann, Wolf, Trunk műveiből. 21.15: Zenekari hangverseny. München. 19.30: Janáček: Jenufa c. operája. Stuttgart. 20.15: A koratavas zenéje és versei. 21.15: Filharmonikus hang. Csajkovszkij: Diótörő — nyitány. Csajkovszkij: Egy rokokó-téma változatai. Csajkovszkij: Diótörő-induló. Glazunov: Szerelmi dal. Cui: Dallamosan. Csajkovszkij: Trepák. Saint-Saens: A hatyky. Fauré: Elégia. Bizet: Egyiptomi tánc. Schumann: Esti dal. Popper: Tarantella. Csajkovszkij: Polonaise.

Barcelona. 20: Gramofon. Belgrád. 20: Hangverseny. Ljubljana. 20: Wolf Hugó dalai. Zágráb. 20: Operaközvetítés. Brit nemzeti műsor. Szimfonikus hangverseny. Brünn. 21: Klasszikus operett-részletek. Denevér: Velencei éj. Grotte-Grotte. Boccaccio: Gésák. Orfeusz a pokolban. Kassa. 21: Kávéházi zene. Pozsony. 17.25: Magyar nyelvű felolvasás Bartók Béláról, majd zongoraműveinek és Bartók által megzenésített Ady-verseknek előadása. Utána a brünni és prágai műsor.

Prága. 20: Népdalok. 20.30: Zongora-hangverseny. 21: Brünn. Varsó, Kattovicz, Krakkó, Poznan. 20.15: Szimfonikus hangverseny. Boena Alfred zongoraművész közreműködésével.

Riga. 19.03: Skandináv est. 21.30: Táncezene. Osló. 18: Kamarazene. Milánó, Torinó. 20.30: Nagy szimfonikus hangverseny. Róma. 21.02: Római négyes játéka.

Bukarest. 16: Könnyű és román zene. 17: Időjárásjelentés. 18: Felolvasás. 20: Dalest. 21: Gramofon. 20.30: Felolvasás. 20.45: Szimfonikus hangverseny. Beethoven: Prometheus — nyitány. Mozart: Ész-dur szimfónia. Vieuxtemps: Almodozás. Grieg: II. Peer Gynt szvit. 21.50: Hírek.

Budapest. 9.15: A honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12 óra 05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3.30: Mesedélután. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Előadás: „A mai Sheriock Holmes”. 5.30: Cigányzenekar. 6.30: Novellák. 7: Hangverseny. Haydn, Mendelssohn, Viotti, Chopin, Liszt, Paganini műveiből. 7.50: Przemysli emlékünnepe. Magyar hősök — induló. Gyóni Géza: Lantos ének Przemysl bevételéről. Emlékbeszéd. Elmondja: Pilch Jenő m. kir. honvédegyalozred. Wagner F.: Götternemi katonai indulók és dalok. Teóce Bertalan dr. előadása: A magyar lélek Przemyslben. Gyóni Géza-versek. Saint-Saens: Haláltánc. 9.30: Gramofonhangverseny. Handel: Arioso. Buch: Matthausspassion. Mendelssohn: Elijah. Hummel: Hallelujah. Csajkovszkij: Diótörő szvit. Goldmark: Sába királynője. — Sulamith ária. Mozart: Szóktetés a szerályból. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bachmann-jazz a Dunapalota-szallóiból.

Bécs. 22: Dvorak négykezesek. Utána zenekari hangverseny. Berlin. 21: Hangverseny. Frankfurt. 0.30:—1.30: Éjjeli hangverseny. Weber: G-moll trio. Schubert: G-dur trio.

Hamburg. 20: Strauss János-est. Köln. 17.30: Hangverseny. 20: Shakespeare: Romeo és Julia c. szomorujáték. Utána szórakoztató zene. Königsberg. 21.15: Schumann IV. szimfónia. 21.50: Olasz klasszikusok. Tartini: Ördögtrilla-szonáta. Nardini: E-moll hangverseny.

Lipse. 19.05: Utirajz Palesztináról. 19.35: Dalest Mozart, Schubert, Schumann, Wolf, Trunk műveiből. 21.15: Zenekari hangverseny. München. 19.30: Janáček: Jenufa c. operája. Stuttgart. 20.15: A koratavas zenéje és versei. 21.15: Filharmonikus hang. Csajkovszkij: Diótörő — nyitány. Csajkovszkij: Egy rokokó-téma változatai. Csajkovszkij: Diótörő-induló. Glazunov: Szerelmi dal. Cui: Dallamosan. Csajkovszkij: Trepák. Saint-Saens: A hatyky. Fauré: Elégia. Bizet: Egyiptomi tánc. Schumann: Esti dal. Popper: Tarantella. Csajkovszkij: Polonaise.

Barcelona. 20: Gramofon. Belgrád. 20: Hangverseny. Ljubljana. 20: Wolf Hugó dalai. Zágráb. 20: Operaközvetítés. Brit nemzeti műsor. Szimfonikus hangverseny. Brünn. 21: Klasszikus operett-részletek. Denevér: Velencei éj. Grotte-Grotte. Boccaccio: Gésák. Orfeusz a pokolban. Kassa. 21: Kávéházi zene. Pozsony. 17.25: Magyar nyelvű felolvasás Bartók Béláról, majd zongoraműveinek és Bartók által megzenésített Ady-verseknek előadása. Utána a brünni és prágai műsor.

Prága. 20: Népdalok. 20.30: Zongora-hangverseny. 21: Brünn. Varsó, Kattovicz, Krakkó, Poznan. 20.15: Szimfonikus hangverseny. Boena Alfred zongoraművész közreműködésével.

Riga. 19.03: Skandináv est. 21.30: Táncezene. Osló. 18: Kamarazene. Milánó, Torinó. 20.30: Nagy szimfonikus hangverseny. Róma. 21.02: Római négyes játéka.

Bukarest. 16: Könnyű és román zene. 17: Időjárásjelentés. 18: Felolvasás. 20: Dalest. 21: Gramofon. 20.30: Felolvasás. 20.45: Szimfonikus hangverseny. Beethoven: Prometheus — nyitány. Mozart: Ész-dur szimfónia. Vieuxtemps: Almodozás. Grieg: II. Peer Gynt szvit. 21.50: Hírek.

Budapest. 9.15: A honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12 óra 05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3.30: Mesedélután. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Előadás: „A mai Sheriock Holmes”. 5.30: Cigányzenekar. 6.30: Novellák. 7: Hangverseny. Haydn, Mendelssohn, Viotti, Chopin, Liszt, Paganini műveiből. 7.50: Przemysli emlékünnepe. Magyar hősök — induló. Gyóni Géza: Lantos ének Przemysl bevételéről. Emlékbeszéd. Elmondja: Pilch Jenő m. kir. honvédegyalozred. Wagner F.: Götternemi katonai indulók és dalok. Teóce Bertalan dr. előadása: A magyar lélek Przemyslben. Gyóni Géza-versek. Saint-Saens: Haláltánc. 9.30: Gramofonhangverseny. Handel: Arioso. Buch: Matthausspassion. Mendelssohn: Elijah. Hummel: Hallelujah. Csajkovszkij: Diótörő szvit. Goldmark: Sába királynője. — Sulamith ária. Mozart: Szóktetés a szerályból. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bachmann-jazz a Dunapalota-szallóiból.

Bécs. 22: Dvorak négykezesek. Utána zenekari hangverseny. Berlin. 21: Hangverseny. Frankfurt. 0.30:—1.30: Éjjeli hangverseny. Weber: G-moll trio. Schubert: G-dur trio.

Hamburg. 20: Strauss János-est. Köln. 17.30: Hangverseny. 20: Shakespeare: Romeo és Julia c. szomorujáték. Utána szórakoztató zene. Königsberg. 21.15: Schumann IV. szimfónia. 21.50: Olasz klasszikusok. Tartini: Ördögtrilla-szonáta. Nardini: E-moll hangverseny.

Lipse. 19.05: Utirajz Palesztináról. 19.35: Dalest Mozart, Schubert, Schumann, Wolf, Trunk műveiből. 21.15: Zenekari hangverseny. München. 19.30: Janáček: Jenufa c. operája. Stuttgart. 20.15: A koratavas zenéje és versei. 21.15: Filharmonikus hang. Csajkovszkij: Diótörő — nyitány. Csajkovszkij: Egy rokokó-téma változatai. Csajkovszkij: Diótörő-induló. Glazunov: Szerelmi dal. Cui: Dallamosan. Csajkovszkij: Trepák. Saint-Saens: A hatyky. Fauré: Elégia. Bizet: Egyiptomi tánc. Schumann: Esti dal. Popper: Tarantella. Csajkovszkij: Polonaise.

Barcelona. 20: Gramofon. Belgrád. 20: Hangverseny. Ljubljana. 20: Wolf Hugó dalai. Zágráb. 20: Operaközvetítés. Brit nemzeti műsor. Szimfonikus hangverseny. Brünn. 21: Klasszikus operett-részletek. Denevér: Velencei éj. Grotte-Grotte. Boccaccio: Gésák. Orfeusz a pokolban. Kassa. 21: Kávéházi zene. Pozsony. 17.25: Magyar nyelvű felolvasás Bartók Béláról, majd zongoraműveinek és Bartók által megzenésített Ady-verseknek előadása. Utána a brünni és prágai műsor.

Prága. 20: Népdalok. 20.30: Zongora-hangverseny. 21: Brünn. Varsó, Kattovicz, Krakkó, Poznan. 20.15: Szimfonikus hangverseny. Boena Alfred zongoraművész közreműködésével.

Riga. 19.03: Skandináv est. 21.30: Táncezene. Osló. 18: Kamarazene. Milánó, Torinó. 20.30: Nagy szimfonikus hangverseny. Róma. 21.02: Római négyes játéka.

Bukarest. 16: Könnyű és román zene. 17: Időjárásjelentés. 18: Felolvasás. 20: Dalest. 21: Gramofon. 20.30: Felolvasás. 20.45: Szimfonikus hangverseny. Beethoven: Prometheus — nyitány. Mozart: Ész-dur szimfónia. Vieuxtemps: Almodozás. Grieg: II. Peer Gynt szvit. 21.50: Hírek.

Budapest. 9.15: A honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12 óra 05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3.30: Mesedélután. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Előadás: „A mai Sheriock Holmes”. 5.30: Cigányzenekar. 6.30: Novellák. 7: Hangverseny. Haydn, Mendelssohn, Viotti, Chopin, Liszt, Paganini műveiből.